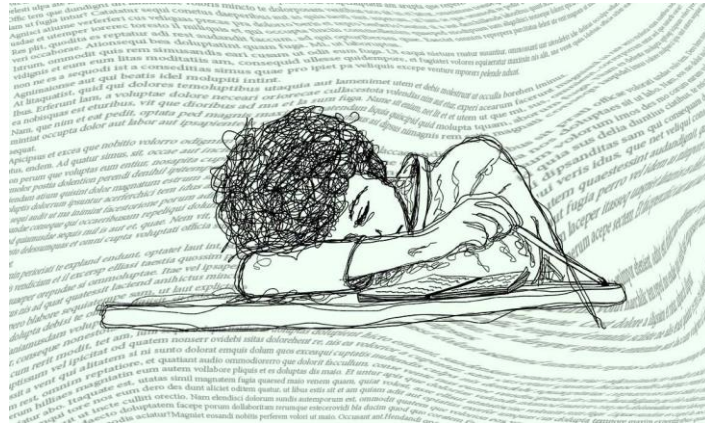

Læselyst

- **giv bøgerne liv med undersøgende litteraturundervisning**

Afgangsprojekt december 2021

Pædagogisk diplomuddannelse

Danskvejleder

UCSYD

Gitte Storgaard Funch (3024865)

Vejleder: Tina Hejsel

Anslag: 47.638

Læselyst

- giv bøgerne liv med undersøgende litteraturundervisning.

En analyse af hvordan dansklæreren på mellemtrinnet i Silkeborg kommune arbejder med læselyst i sin litteraturundervisning samt en diskussion om hvordan denne viden kan danne afsæt for en fremtidig proces.

5 GREB TIL UNDERSØGENDE LITTERATURUNDERVISNING

1

FORFORSTÅELSE TIL TEKSTEN

Motivationen for teksten skal skabes, før den læses. Eleverne skal føres ind i tekstens univers og stemmes for tekstens indhold og tema.

2

FORSTÅELSE AF TEKSTEN

Ved hjælp af den første oplevelse og fornemmelse af teksten, er eleverne nu klar til at åbne døren til teksten og gå på opdagelse. Teksten læses enten som helhed eller i bidder uden at tolke.

3

FORTOLKNING AF TEKSTEN

Dyk ned i teksten og læs tekstenært for at finde ud af, hvad teksten drejer sig om. Skab dialog om teksten på en stilladseret baggrund.

4

BEVIDSTHED OM TEKSTEN

Eleverne reflekterer over teksten og sætter den i spil i forhold til eget liv.

5

ERFARING AF TEKSTEN

Teksten remedieres til en anden form. Eleverne sætter her deres eget præg på teksten.

Indholdsfortegnelse

Resume	2
1. Indledning	2
1.1 Problemformulering	3
1.2 Læsevejledning	3
2. Undersøgellesdesign	3
3. Teori	6
3.1 Læselyst.....	6
3.2 Dannelsesbegrebet i danskfaget	6
3.3 Litteraturpædagogiske retninger	6
3.4 Tekstforståelsesproces.....	7
4. Interviewundersøgelse	7
5. Analyse af dataindsamling	9
5.1 Kodning af transskriberinger	9
6. Diskussion	14
6.1 Diskussion af analysens fund	14
Præsentation af Praktisk produkt	19
6.2 Diskussion af undersøgelsesdesignet.....	20
Casestudiet.....	20
Semistruktureret interview og induktiv kodning	21
6.3 Diskussion af undersøgelsens resultater	22
7. Konklusion	23
8. Perspektivering	23
9. Litteraturliste	24
9.1 Litteratur	24
9.2 Web.....	25
10. Bilag	25

Praktisk produkt

Blog, indeholdende et didaktisk design med 5 greb til brug for dansklæreren i den undersøgende litteraturundervisning.

Bloggens titel: God Læselyst!

Web-adresse: <https://godlaeselyst.studiesites.dk/>

Lokaliser praktisk produkt: Principper for undersøgende litteraturundervisning

Resume

Dette afgangsprøve undersøger i problemstillingens første del, hvordan der arbejdes med læselyst i danskfagets litteraturundervisning. Danske elevers læselyst falder på mellemtrinnet, og derfor er det aktuelt at undersøge, hvilket fokus der er på læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet. Projektet har fokus på Silkeborg kommune, og det er her undersøgelsen er foretaget. Med casestudiet som undersøgelsesdesign er der foretaget semistrukturerede interview med en læsekonsulent og to dansklærere. En analyse og diskussion af dataindsamlingen åbner op for problemstillingens anden del, der ønsker at undersøge, hvordan denne nye viden kan danne afsæt og kvalificere didaktiske greb til en fremtidig proces for en litteraturundervisning, der lægger vægt på læselysten. Analysen viser bl.a., at der blandt de udvalgte informanter efterlyses greb til en litteraturundervisning, der stimulerer elevernes læselyst. Derfor kan det konkluderes, at der er behov for at udvikle konkrete principper til, hvordan dansklæreren kan tilrettelægge sin litteraturundervisning, så eleverne rent faktisk får lyst til at læse. Gennem teori om den undersøgende litteraturundervisning er der dermed udviklet et praktisk produkt som en del af dette afgangsprøve. Det består af 5 greb til brug i den undersøgende litteraturundervisning. Grebene skal vise, at litteratur skal læses med et kvalitativt sigte og ikke et kvantitativt, som der er tradition for i danskundervisningen.

1. Indledning

Danske elevers læselyst daler på mellemtrinnet. I den seneste internationale læseundersøgelse *Progress in International Reading Literacy Study* (PIRLS, 2016) viser resultaterne, at det kun er "20% af de danske elever i 4. klasse, der rigtig godt kan lide at læse – mod 43% internationalt" (PIRLS, 2016:145). I sammenfatningen af læseglæde-delen af undersøgelsen, kan man endvidere bemærke, at "danske elever i 4. klasse var blandt de elever af alle deltagende lande i PIRLSundersøgelsen, der udtrykte den laveste læseglæde" (PIRLS, 2016:170). Som danskvejleder og dansklærer i folkeskolen genkender jeg, at de senere års ministerielle fokus på læringsmålstyret undervisning har bevæget danskfaget længere væk fra dannelsesaspektet og formålet med danskfaget. I stedet for at begræde det, vil jeg med denne opgave

undersøge, hvordan der undervises i litteratur på mellemtrinnet for at se, hvilket fokus den aktuelle litteraturundervisning har på elevernes læselyst. Denne viden skal bruges til at lede vejen tilbage til en litteraturundervisning, der giver mulighed for dialog, eftertænkning, indlevelse, identifikation og vigtigst af alt, elevernes lyst til at læse. Derfor vil denne opgave tage afsæt i følgende problemformulering:

1.1 Problemformulering

Hvordan arbejdes der med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune?

- **og hvordan kan denne viden om arbejdet med læselyst være med til at danne afsæt og kvalificere didaktiske greb til en fremtidig proces for litteraturundervisningen?**

1.2 Læsevejledning

I den første del af dette projekt findes en præsentation af denne skriftlige opgaves undersøgelsesdesign samt teorien, som undersøgelsen bygger på. Dernæst fremlægges empirien, der består af tre interviewundersøgelser. I projektets anden del analyseres og diskuteres dataindsamlingen. Denne diskussion og analyse danner afsæt for udarbejdelsen af et praktisk produkt. Derpå følger en konklusion på undersøgelsen samt en perspektivering.

2. Undersøgelsesdesign

Denne undersøgelses faglige formål er at afdække og undersøge, hvordan der arbejdes med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune. I dette formål ligger der også et fokus på at undersøge den kommunale opmærksomhed på arbejdet med læselyst. Med afsæt i undersøgelsen ønsker jeg at udvikle didaktiske greb til en fremtidig proces for litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune. Argumentet for undersøgelses formål er, at problemformuleringen er en del af en aktuel debat, der belyser et videnshul i litteraturundervisningen. Debatten ses bl.a. hos Thomas Illum Hansen og Stig Toke Gissel,

der taler om, at “skolen skal først og fremmest danne og uddanne eleverne. Formålet med skolen er ikke (...) at eleverne skal blive eksperter i at anvende en bestemt videnskabelig metode til at analysere litteratur. Eleverne skal derimod støttes i en alsidig udvikling” (Illum Hansen & Gissel, 2021: 49). Ayoë Quist Henkel deltager i debatten, idet hun udtrykker, at “den overordnede mening med at læse litteratur som en måde at komme dybt ind i os selv og langt ud i verden på er af og til forsvundet til fordel for evaluerbare delmål og indlæring af litterære begreber. Nu er det tid til at tage litteraturen tilbage til kroppen og sjælen” (Henkel 2020:6). Som dansklærere står vi altså i et paradigmeskifte, hvor litteraturundervisningen har behov for kvalificerede, didaktiske greb til en fremtidig proces. Med afsæt i denne undersøgelse ønsker jeg at kvalificere didaktiske greb til en fremtidig proces for litteraturundervisningen, der kan skabe en kvalitet i litteraturundervisningen, der giver mulighed for at fremme elevernes læselyst.

Den opgaves undersøgelse bygger på en fænomenologisk tilgang. Steinar Kvale og Svend Brinkmann definerer fænomenologi i kvalitativ forskning som et begreb, der peger på interesse for at forstå sociale fænomener ud fra aktørens egne perspektiver og beskrive verden, som den opleves af subjekterne (Kvale & Brinkmann, 2014). I undersøgelsen ønsker jeg at få en indgående forståelse af mine informanternes erfaring med, hvordan der arbejdes med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet. Jeg har derfor valgt et casestudie som fremgangsmåde og logik. Casestudiet defineres som “en intensiv analyse af en individuel enhed med fremhævelse af udviklingsfaktorer i relation til omgivelserne” (Flyvbjerg 2020: 621). Designet kan altså bidrage til intenst at undersøge mine valgte informanternes erfaringer med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune, hvilket efterfølgende vil være egnet til at danne afsæt og kvalificere didaktiske greb til en fremtidig proces for litteraturundervisningen i kommunen. Casestudiet tager udgangspunkt i en enkelt case, der i denne undersøgelse omhandler læselyst i litteraturundervisningen. Jeg har valgt at indsamle mine data ved hjælp af en kvalitativ metode, der indebærer tre interviews med en semistruktureret interviewguide (Kvale & Brinkmann, 2014). Forskningsinterviewets åbne struktur er en fordel i dette projekt, da jeg ønsker at afdække, *hvordan* mine informanternes erfaringer er med, hvordan der arbejdes med læselyst i litteraturundervisningen. Interviewene har derfor fokus på informanternes oplevelsesverden (Kvale & Brinkmann, 2014). I undersøgelsen har jeg ud-

valgt tre informanter til tre særskilte interviews. Jeg kunne have valgt flere informanter, men jeg har i stedet valgt at gå i dybden og bruge tiden på forberedelsen og den efterfølgende analyse af dataindsamlingen. Dette er også begrundelsen for, at undersøgelsen ikke indeholder en triangulering, da jeg ønsker at undersøge kvalitativt. De tre udvalgte informanter er:

Informant 1: Læsekonsulent, ansat ved Silkeborg kommune (herefter Informant 1). Denne informant er valgt med henblik på det praktiske produkt, der er mit bud på kvalificerede, didaktiske greb til en fremtidig proces for arbejdet med læselyst i danskundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune. Jeg ønsker, at jeg som danskvejleder med den viden dette interview giver mig, kan vejlede mere kvalificeret i forhold til læselyst i litteraturundervisningen.

Informant 2: Danstlærer 1, underviser på mellemtrinnet på en folkeskole i Silkeborg kommune (herefter Informant 2). Denne er valgt, da jeg ønsker at undersøge, hvordan der arbejdes med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet. I indledning blev det beskrevet, at det netop er undersøgelser foretaget i 4. klasser, der viser, at læselysten daler. Derfor underviser denne informant på mellemtrinnet. Informant 2 er dermed en idealtpe.

Informant 3: Danstlærer 2, underviser på mellemtrinnet på en folkeskole i Silkeborg kommune (herefter Informant 3). Denne er valgt med samme begrundelser som for Informant 2.

Jeg har valgt at undersøge med semistrukturerede interview, der efterfølgende gennemgår en induktiv kodning. Informanterne interviewes én gang, og derfor er det semistrukturerede interview relevant i denne sammenhæng. Et semistruktureret interview indeholder spørgsmål, der ønskes et svar på. Samtidig giver strukturen plads til, at informanten kan bevæge sig væk fra spørgsmålet, og jeg kan som interviewer stille opfølgende spørgsmål undervejs. Der er udarbejdet en interviewguide til hvert interview med henblik på at fastholde interviewets formål. Det semistrukturerede interview fokuserer på subjektets oplevelse af et emne. Med denne form for interview ønsker jeg at lade respondenterne beskrive så frit som muligt (Kvale & Brinkmann, 2014).

3. Teori

3.1 Læselyst

Jeg er bevidst om, at PIRLS anvender begrebet læseglæde. Det definerer jeg som glæde ved at læse. I denne undersøgelse anvender jeg begrebet læselyst, og det definerer jeg som elevernes lyst til at læse.

3.2 Dannelsesbegrebet i danskfaget

I forståelsen af begrebet dannelse læner jeg mig op af filosofen G.W.F. Hegels dannelsesmodel: "Ved at drage ud i verden og gøre erfaringer, møder og oplever eleven noget andet end sig selv, hvorved denne overvinder fremmedheden og gøre det fremmede hjemligt, dvs. integrerer det i sin personlighed, så denne bliver bevidst om hvem det selv er" (Fibiger og Jørgensen, 2018:116).

3.3 Litteraturpædagogiske retninger

Forskningschef, ph.d., Thomas Illum Hansen (Hansen) formulerede den procesorienterede litteraturpædagogik i begyndelsen af 2000'erne. Som et modsvar på nykritikken var den både tekst- og læserorienteret (Skyggebjerg, 2016). Den fokuserer på samtalen med teksten, hvilket på en gang både forudsætter og involverer læserens forforståelse. Metoden udelukker ikke tekstanalyse, men for at sikre at analysen ikke lukker teksten, opereres der med en 5-faset model til at synliggøre fortolkningsprocessen (Hansen, 2007: 31-32) (se bilag 7). Hansen har siden hen videreudviklet den procesorienterede litteraturpædagogik. Fra 2016-19 (kidm.dk) var han projektleder på "Kvalitet i dansk og matematik" (KIDM), der tager afsæt i en undersøgende litteraturundervisning. KIDM inddeler den undersøgende litteraturundervisning i 7 strategier (KIDM 1) (se bilag 7). Projektet vil med en undersøgende tilgang til undervisning skabe et kvalitativt bidrag til elevernes læring i dansk og matematik (KIDM 2). Den undersøgende litteraturundervisning er kendetegnet ved, at lærer og elever arbejder systematisk med afsæt i egne oplevelser af tekster som grundlag for analyse og fortolkning i et gensidigt forpligtende fællesskab (Illum Hansen og Elf, 2017). Lektor,

ph.d. hos VIA, Ayoë Quist Henkel (Henkel) har i sin fortolkning af den undersøgende litteraturundervisning inddelt arbejdet i 5 faser (Henkel, 2020: 29) (se bilag 7).

3.4 Tekstforståelsesproces

Den amerikanske litteraturredaktiker, Judith Langers (Langer) teori om elevernes fortolkningsproces kommer til udtryk i det hun kalder *Building Envisionments*. Langer inddeler læserens tekstforståelsesproces i 5 stadier. Fokus er på de sidste to stadier: 4. *Stepping Out and Objectifying the Experience* og 5. *Leaving an Envisionment and Going Beyond*. Langer opfatter opbygningen af de indre forestillingsbilleder som en dynamisk proces. Processen er aldrig lineær, og den vil foregå forskelligt afhængig af tekst og individ (Skyggebjerg, 2017: 108).

Den udvalgte teori om Langers tekstforståelsesproces anvendes i nærværende opgave i overvejelserne omkring og i opbygningen af det praktiske produkt. Teorien om undersøgende litteraturundervisning danner afsæt for den teoretiske del af det praktiske produkt og anvendes derfor overvejende i det praktiske produkt.

4. Interviewundersøgelse

I opbygningen af interviewundersøgelsen, og den efterfølgende analyse heraf, læner jeg mig op af Kvale og Brinkmanns syv faser til en interviewundersøgelse (Kvale & Brinkmann, 2014).

Opbygning af interviewundersøgelse

1. *Tematisering*. I alle tre interview fremlægges først formålet med interviewundersøgelsen. I interviewguiden betegnes det som "briefing". Det tydeliggøres over for informanten, at formålet er at afdække, hvordan der arbejdes med læselyst i litteraturundervisningen i Silkeborg kommune. Jeg ønsker at undersøge, hvordan denne viden om arbejdet med læselyst kan være med til at danne afsæt og kvalificere didaktiske greb til en fremtidig proces for litteraturundervisningen.
2. *Design*. Der er foretaget tre særskilte semistrukturerede interview med tre infor-

manter. Disse er valgt med henblik på at opnå den tilsigtede viden ud fra undersøgelsens formål. Med interviewspørgsmålene ønskes det at anspore interviewpersonerne til at beskrive deres synspunkter og erfaringer med undersøgelsens formål. Under hvert interview er jeg som interviewer bevidst om at skabe god kontakt, lytte opmærksomt og vise mit mål med interviewet tydeligt, for at interviewpersonen kan tale frit (Kvale & Brinkmann, 2014).

3. *Interview.* Der er udarbejdet en interviewguide til alle tre interview. Hver interviewguide er opdelt ud fra følgende struktur: briefing, projektets tematiske forskningsspørgsmål, projektets interviewspørgsmål samt afsluttende debriefing (Kvale & Brinkmann, 2014). Interviewguide til interview med Informant 1 indebærer 2 sider og findes i bilag 1. Interviewguide til interview med Informant 2 og 3 indebærer 3 sider og er enslydende og findes i bilag 2.
4. *Transskription.* Transskribering af interview med Informant 1 indebærer 9 sider og findes i bilag 3. Interviewet varede 26.17 minutter, og lyden blev optaget med mobiltelefon. Transskribering af interview med Informant 2 indebærer 12 sider og findes i bilag 4. Interviewet varede 23.31 minutter, og lyden blev optaget med mobiltelefon. Interviewet med Informant 3 varede 21.12 minutter, og lyden blev optaget med mobiltelefon. Lydfil kan rekvireres.
5. *Analyse.* Transskriberingerne er farvekodet med henblik på analyse af dataindsamlingen. Kodning af transskribering af interview med Informant 1 findes i bilag 5. Kodning af transskribering af interview med Informant 2 findes i bilag 6. Der er valgt en induktiv tilgang til kodningen. Analysen af dataindsamlingen findes i det følgende afsnit.
6. *Verifikation.* I afsnittet, Diskussion af undersøgelsesdesignet, bedømmes det, hvor sikker og pålidelige undersøgelsens resultater er gennem en diskussion om kvaliteten af casestudiet, interview og kodning som undersøgelsesdesign. Derudover diskuteres transferværdien af undersøgelsens fund. Alt dette bedømmer undersøgelsens validitet og reliabilitet.
7. *Rapportering.* Resultaterne af analysen fremlægges og diskuteres i nærværende opgave.

5. Analyse af dataindsamling

5.1 Kodning af transskriberinger

I dette afsnit foretages en induktiv kodning af undersøgelsens interview. Kodningen skal bruges til at sortere undersøgelsens dataindsamling. Den skal definere, skabe orden og mening i det, jeg har identificeret. Den følgende kodning foretages ud fra de syv faser, der findes i en induktiv analyse (Sunesen, 2020).

Fase	Analyse
1. Forberedelse	Interviewene er lyttet igennem for derefter at blive transskriberet. Transskriberet data er dernæst læst grundigt flere gange med henblik på at lade data tale.
2. Åben kodning	Som tidligere nævnt er der i fænomenologien ingen forforståelse. Der undersøges derfor i denne åbne kodning uden forudindtaget-hed. Der er valgt en farvet kodning, og koderne er datastyrede. Kodebogen er derfor udviklet og valgt i relation til det sprog, der anvendes i interviewene. Der er valgt samme kodebog, som er følgende: Blå: Implicit fokus på læselyst ift. egen jobfunktion Lilla: Eksplicit fokus på læselyst ift. egen jobfunktion Grøn: Erfaring med nuværende anvendt litteraturpædagogik Orange: Afsæt til en fremtidig proces
3. Tematisering 4. Identifikation	Ud fra den åbne kodning er der valgt følgende temaer og identifikation til den lukkede kodning (Kvale & Brinkmann, 2014:263): <ul style="list-style-type: none">- Specifikke handlinger / litteraturpædagogik- Refleksiv / litteraturpædagogik- Normer / litteraturpædagogik- Strategier / undersøgende litteraturundervisning

5. Lukket kodning	Kodningen er foretaget med et fokus på undersøgelsens problemstilling: Hvordan arbejdes der med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune? Der er endvidere ledt efter pejlemærker på en fremtidig proces, der kan kvalificere greb til litteraturundervisningen. Den lukkede kodning findes i henholdsvis tekstboks 5.1 og tekstboks 5.2.
6. Fortolkning	Analysen og diskuteres og konkluderes i de følgende afsnit.
7. Rapport	Konklusionen fremsættes i nærværende opgave.

Tekstboks 5.1

Lukket kodning af interview, Informant 1, læsekonsulent i Silkeborg kommune

Problemstilling:

Hvordan arbejdes der med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune? - Og hvordan kan denne viden om arbejdet med læselyst være med til at danne afsæt og kvalificere didaktiske greb til en fremtidig proces for litteraturundervisningen?

Citat	Kode	Tema
sådan implicit ligger det i rigtig mange opgaver	Implicit fokus på læselyst	Refleksiv
har vi faktisk formidlet denne her tilgang på de sidste to års læsekonference, som vi har på 1. og 2. årgang. Der har jeg haft denne her 50 greb, litteraturdydaktiske greb, med rundt, fordi det netop, altså det her med, altså det er jo læselysten, der også, altså når den indre motivation til læselyst, som også har en effekt på elevernes udvikling af læsefærdigheder. Så derfor synes jeg, at det er rigtig vigtigt.	EksPLICIT fokus på læselyst	Specifikke handlinger
Ja, altså det er mit indtryk, at de er opmærksomme på det, men	Erfaring	Rammer

<p>spørgsmålet er, om de, altså, om de egentlig er sådan meget bevidste om, hvilke greb, der er ind i det arbejde, fordi det er også noget af det jeg selv lige stod med (...) hvilke greb har vi faktisk, når vi snakker læselyst, hvad kan vi egentlig som menigmand ude på gulvet gøre for at styrke...</p>	<p>med anvendt litteratur- pæ- dagogik</p>	
<p>så hvis ikke vi har læselyst (...) så vil også se et fald i elevernes læsefærdigheder, simpelthen.</p>		
<p>beder eleven om at læse 20 minutter hver dag, altså sådan lidt tvangslæsning</p>		
<p>jeg har alligevel en hypotese om at der et eller andet sted er opbakning til den undersøgende tilgang, og det er fordi, der er blevet snakket meget, meget positivt blandt læsevejlederne,</p>		
<p>Altså så jeg synes, at den feedback jeg får ude fra skolerne er ekstrem positiv.</p>		
<p>have afsmittende effekt på lærerne ude på skolerne, at de kan formidle den viden videre</p>		
<p>fordi man kan se på de seneste læsevaneundersøgelser i Danmark at elevernes læselyst har været dalende...</p>	<p>Afsæt til en fremtidig proces</p>	<p>Strate- gier</p>
<p>det er faktisk ret vigtig viden, hvordan vi kan arbejde med elevernes læselyst, og der har vi også benyttet denne her undersøgende tilgang til litteraturundervisningen</p>		
<p>Og så kan man også sige, at det nok heller ikke gjort med det, vel, altså der skal nok også mere til (...) altså hvor meget, vi egentlig har det her fokus, det kunne jeg egentlig godt tænke mig lige at gå ind og genlæse den tekst til hjemmesiden</p>		
<p>Og også at få formidlet det her, at vi har i mange år haft en meget teknisk opfattelse af læsning</p>		

og det synes jeg faktisk var ret interessant, det her med at kigge på motivationen for at læse frem for egentlig på, hvor meget og hvor længe. (...) Så altså også alt ud fra hvordan vi definerer læsning, så vil vi også se forskellige resultater på elevernes læselyst.		
og har vi dialogen, får de mulighed for at sætte deres tanker og refleksioner og det som litteraturen gør ved dem, får det sat i spil efterfølgende. Hvordan gør vi det didaktisk? Altså det er faktisk sådan nogle greb... at der er noget fællesskab omkring læsningen, vi skal ind og arbejde med, for at skabe en læselyst		
sommetider er det godt lige at få den frisket op og sagt at det er faktisk de her fire ting, der er ret afgørende for... elevernes læselyst		
at få skabt opmærksomheden og få bredt viden ud omkring, hvad det gør, at det også har effekt på elevernes læsefærdigheder – og egentlig forudsætninger for at klare sig resten af livet, for det er jo også det, det har, hvis man kan få skabt en læselyst.		
oplever de en øget motivation, indre motivation, i kraft af nogle nye didaktiske veje i litteraturundervisningen		

Tekstboks 5.2

Lukket kodning af interview, Informant 2, dansklærer i Silkeborg kommune

Problemstilling:

Hvordan arbejdes der med *læselyst* i litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune? - Og hvordan kan denne viden om arbejdet med læselyst være med til at danne afsæt og kvalificere didaktiske greb til en fremtidig proces?

Citat	Kode	Tema
-------	------	------

At man ikke har lyst til at melde sig ud	Implicit fokus på læselyst	Reflek- siv
Jeg tror, at jeg prøver at lave det sådan positive og gode oplevelser for dem (...) sådan at de har lyst til at være en del af det.		
Jeg tror også en måde, jeg gør det på, det er jo også den usynlige med, at jeg bare selv elsker at læse.		
højtlesning for at motivere børnene	EksPLICIT fokus på læselyst	Speci- fikke handlin- ger
man laver noget i relation til bogen, så man ikke bare læser den for at læse den		
så havde man lavet en masse poster efterfølgende med langspyt		
nogle gange er det også bare at gå ind og finde svar på spørgsmål i det, du har læst i bogen... tvunget læselyst		
og så få lavet nogle sjove opgaver til, sådan at der er et mål med det		
det er jo svært nogle gange, hvad man gør, for nogle gange, gør man jo bare nogle ting, uden at man sådan helt ved, hvad man gør		
tale før-læsningen, for-fasen er den korteste		
efterbehandling	Erfaring med anvendt litteratur- pædago- gik	Rammer
personkarakteristik, og så gangen efter så læser man den igen, og så er det miljøkarakteristik		
man skal ramme denne her lystlæsning og det er virkelig svært, fordi selvom man går på mellemtrinnet, skal man faktisk også læse hjemme hver dag, og det tror jeg... det gør de da ikke alle sammen, vil jeg sige, så det er helt klart noget, man kan få mere	Afsæt til en fremtidig proces	Strate- gier

fokus på		
Man kunne godt blive lidt mere specifik på, hvad man egentlig gør, og det kunne være meget interessant		
Også hvis man bruger nogle af de her online undervisningsportaler, så er det tit den samme fremgangsmåde, der er i litteraturarbejde, men der er det det der med at få nogle nye fif og idéer til, hvordan er det vi arbejder med litteraturen på en sådan mere spændende måde, der fastholder de her børn i at tænke "yes, det her med læsning, det er bare fedt"		

6. Diskussion

6.1 Diskussion af analysens fund

Første del af den lukkede kodning af dataindsamlingen viser, hvordan der arbejdes med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune. Jeg undersøger her, hvordan der arbejdes både implicit og eksplicit med læselyst. Det har jeg gjort for at kunne analysere, hvor meget arbejdet med læselyst er en bevidst del af litteraturundervisningen i selve klasserummet, men også hvilket kommunalt fokus der er på, at læselyst skal være et bevidst element i undervisningen på kommunens skoler. I indledningen blev det beskrevet, at læselysten daler på mellemtrinnet. Derfor er det interessant at se på, hvordan der arbejdes med implicit og ikke mindst eksplicit med læselyst i litteraturundervisningen i Silkeborg kommune. Hvis vi først ser på, hvordan læselyst opfattes som et implicit element, reflekterer og udtrykker Informant 1, at *sådan implicit, ligger det i rigtig mange opgaver*. Informant 2 reflekterer over spørgsmålet og svarer, *jeg tror, at jeg prøver at lave det sådan positive og gode oplevelser for dem (...), sådan at de har lyst til at være en del af det*. Begge informanter er bevidste om, at læselyst er en del af deres arbejde med litteratur. Interessant er det at diskutere det eksplicite fokus på læselyst i litteraturundervisningen. Hvordan der specifikt arbejdes eksplicit med læselyst i litteraturundervisningen kan fortælle noget om, hvad det er for en type litteraturpædagogik, eleverne møder på

mellemtrinnet. Det bevidste arbejde med læselyst kommer til udtryk hos Informant 1 på følgende måde: vi har faktisk formidlet denne her tilgang på de sidste to års læsekonference, som vi har på 1. og 2. årgang. Der har jeg haft denne her 50 greb, litteraturdidaktiske greb, med rundt (...) det er jo læselysten, (...) altså når den indre motivation til læselyst, som også har en effekt på elevernes udvikling af læsefærdigheder. Så derfor synes jeg, at det er rigtig vigtigt. Der har altså været et kommunalt fokus de sidste par år på at arbejde med læselyst i litteraturundervisningen, da det også har betydning for elevernes læsefærdigheder. Informant 2 nævner, at i dennes litteraturundervisning er det vigtigt med højt læsning for at motivere børnene, og så er der en bevidsthed omkring, at hvis man kan overskue at læse en bog (...), så tror jeg også at læselysten øges. Informant 2 nævner også, at det er vigtigt at få lavet nogle sjove opgaver til, sådan at der er et mål med det. Hos begge informanter findes altså bevidste tiltag til, hvordan læselysten kan fremmes i litteraturundervisningen. Hvis vi ser på, hvordan bevidstheden er omkring, hvilken litteraturpædagogik der anvendes, er der et tydeligt, at Informant 1 som læsekonsulent er bekendt med nyeste forskning inden for litteraturpædagogik. Rammerne for litteraturundervisningen beskrives sådan: et eller andet sted er der opbakning til den undersøgende tilgang (...) der er blevet snakket meget, meget positivt blandt læsevejlederne (...) have afsmittende effekt på lærerne ude på skolerne, at de kan formidle den viden videre. Informant 2 har i sin litteraturundervisning en ramme, der kendetegner før - under og efter-læsning. Informant 2 har fokus på at tale før-læsning (...) efterbehandling (...) personkarakteristik, og så gangen efter så læser man den igen, og så er det miljøkarakteristik. Forfasen er den korteste, og så de andre to, de kommer sådan skiftevis på en eller anden måde. Kommunalt er der altså en bevidsthed om at give kommunens læsevejledere viden om nyeste forskning inden for litteraturpædagogik, men den når ikke helt ud i klasserummet. Der er her tegn på bias. For at øge elevernes læselyst, skal der hos dansklæreren være en bevidsthed om, hvordan den anvendte litteraturpædagogik giver forudsætningerne for netop læselyst. Som Informant 2 udtrykker det: det er jo svært nogle gange, hvad man gør, for nogle gange, gør man jo bare nogle ting, uden at man sådan helt ved, hvad man gør. Dette understøtter Informant 1 her: Ja, altså det er mit indtryk, at de er opmærksomme på det, men spørgsmålet er, om de, altså, om de egentlig er sådan meget bevidste om, hvilke greb, der er ind i det arbejde, fordi det er også noget af det jeg selv lige stod med (...) hvilke greb har vi faktisk, når vi snakker læselyst, hvad kan vi egentlig som menigmand ude på gulvet

gøre for at styrke. Denne sidste del af dataindsamlingen giver mig en viden, der kan bruges til at danne afsæt for at udvikle kvalificerede, didaktiske greb til en fremtidig proces for litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune. Analysen peger på, at der er brug for viden om greb til at fremme læselysten i litteraturundervisningen. Man skal ramme denne her lystlæsning, og det er virkelig svært. Man kunne godt blive lidt mere specifik på, hvad man egentlig gør, udtrykker Informant 2. Informant 1 spørger og har vi dialogen, får de mulighed for at sætte deres tanker og refleksioner og det som litteraturen gør ved dem, får det sat i spil efterfølgende. Hvordan gør vi det didaktisk? Altså det er faktisk sådan nogle greb...at der er noget fællesskab omkring læsningen, vi skal ind og arbejde med, for at skabe en læselyst. Det seneste årtis ministerielle fokus på læringsmålstyret undervisningen har præget danskfaget. Informant 1 udtrykker det på denne måde, at læreren beder eleven om at læse 20 minutter hver dag, altså sådan lidt tvangslæsning, og at vi har i mange år haft en meget teknisk opfattelse af læsning. Informant 2 udtrykker, at nogle gange er det også bare at gå ind og finde svar på spørgsmål i det, du har læst i bogen (...) tvungen læselyst. De er begge meget bevidste om, at det ikke er det, der skaber læselysten. Når elevernes læsning sker under tvang, hvor vi har fokus, på hvor meget og hvor ofte de læser for at fremme en læsekompetence, så er der ikke tale om de bedste forudsætninger for læselysten. Informant 2 forholder sig endvidere til det på denne måde, at selvom man går på mellemtrinnet, skal man faktisk også læse hjemme hver dag, og det tror jeg... det gør de da ikke alle sammen, vil jeg sige, så det er helt klart noget, man kan få mere fokus på. Dette er interessant at dykke ned i, for vi kan diskutere, hvorvidt den kvantitative tænkning er frugtbar for læselysten hos eleverne. I en kvantitativ pædagogisk tænkning beder dansklæreren eleven læse 20 minutter hver dag, og denne holder regnskab med, hvor meget og hvor ofte eleven læser. De seneste års forskning i litteraturpædagogik peger på, at vi går i en mere kvalitativ retning i elevernes måde at læse på. Vi står midt i et paradigmeskifte i forhold til litteraturpædagogikken i Danmark. Hansen og Gissel taler om "at vi bør vende hele denne pædagogiske tilgang og tænkning på hovedet." (Hansen & Gissel, 2021: 49). Informant 1 nævnte den undersøgende litteraturundervisning, og som litteraturpædagogik er den ved at finde fodfæste bl.a. i form af KIDM-projektet og Henkels, Grib litteraturen, som er nogle af de første udgivelser, der kan tages helt med ind i klasserummet. Informant 1 nævner den undersøgende litteraturundervisning i forhold til den fremtidige tænkning omkring læselyst, det er faktisk ret vigtig viden,

hvordan vi kan arbejde med elevernes læselyst, og der har vi også benyttet denne her undersøgende tilgang til litteraturundervisningen. Den undersøgende litteraturundervisning er for mig at se et bud på, hvordan vi kan lede vejen tilbage til en litteraturundervisning, der giver eleverne mulighed for dialog, fællesskab, eftertænkksomhed, indlevelse og identifikation - og lyst til at læse. Ud over at være et modsvar på læringsmålstyret undervisning, kan den undersøgende tilgang også ses som værende en nødvendig modreaktion på de senere års hyppige brug af fagportaler med færdige litteraturforløb. Da den enkelte lærer i dag i højere grad skal prioritere sin forberedelse af undervisningen, betyder det, at tiden til den faglige diskussion af danskfaget og ikke mindst redidaktisering af litteraturforløb er blevet mindre. Informant 2 gav udtryk for dette på følgende måde: *Også hvis man bruger nogle af de her online undervisningsportaler, så er det tit den samme fremgangsmåde, der er i litteraturarbejde, men der er det det der med at få nogle nye fif og idéer til, hvordan er det vi arbejder med litteraturen på en sådan mere spændende måde, der fastholder de her børn i at tænke "yes, det her med læsning, det er bare fedt."* Min eksamensopgave på 5. modul, Børne- og ungdomslitteratur omhandlede også læselyst. Her udarbejdede jeg bl.a. et redidaktisk design af Alineas undervisningsforløb (Alinea, 2020) til Miniværket, Else og Plageånden (Mortensen, 2019) for at afprøve, om den undersøgende litteraturundervisnings tilgang til værket kunne skabe større lyst til at læse hos eleverne. Jeg lagde Henkels fem faser ned over forløbet, og en del af opgavens konklusion omkring den undersøgende litteraturundervisning var følgende: "Tilgangen giver mulighed for at inddrage eleverne og gør dem til aktive, indlevende, sansende og reflekterende læsere. På den måde giver vi eleverne ejerskab til litteraturen, vi gør den levende og værd at læse. Og det er en vigtig forudsætning for barnets læselyst" (Funch, 2020:14).

Som danskvejleder ønsker jeg at vejlede dansklærerkollegaer i, hvordan vi igen kan give den faglige diskussion tid, blive bevidste om, hvordan der undervises i litteratur, udvælger litteratur kvalitativt samt læser litteratur med eleverne ud fra formål frem for mål. Informant 1 udtrykker, at det er vigtigt *at få skabt opmærksomheden og få bredt viden ud omkring, hvad det gør (...) – og egentlig forudsætninger for at klare sig resten af livet, for det er jo også det, det har, hvis man kan få skabt en læselyst.*

I mine overvejelser omkring denne opgaves undersøgelse, har jeg været meget opmærksom på min danskvejleder-rolle og transferværdien af denne undersøgelse. Informant 1 nævner *sommetider er det godt lige at få den frisket op og sagt at det er*

faktisk de her fire ting, der er ret afgørende for... elevernes læselyst. Derfor er der kommet et praktisk produkt ud af undersøgelsen, som er brugbart for mine dansklærerkolleger direkte ind i danskfagets litteraturundervisning. Denne diskussion af analysens fund er argumentet for, at jeg har valgt at inddrage et praktisk produkt i projektet. Jeg har i oktober 2021 oprettet en blog med titlen God Læselyst! Her har jeg udarbejdet 5 greb med mine egne principper for, hvordan dansklæreren kan arbejde eksplicit med læselyst i en undersøgende litteraturundervisning. De 5 greb læner sig op af og er inspireret af både KIDM-projektet og Henkels faser. Jeg ønsker med både grebenes layout og indhold at synliggøre vigtigheden af at give de første to greb tid og plads for at stimulere elevernes læselyst. Det samme gør sig gældende med de sidste to greb. Jeg læner mig op af Langer, når jeg præciserer, at mine principper ikke er lineære, da det undervejs i en litteraturlæsning kræves, at der vendes tilbage til en tidligere fase i elevernes tekstforståelsesproces. Principperne til de 5 udarbejdede greb har jeg bygget op omkring den traditionelle tænkning om før-under-efter læsning. Tyngden er som nævnt lagt på før- og efter-læsningen. Dette forklares og uddybes undervejs i følgende præcisering af principperne bag de 5 greb til undersøgende litteraturundervisning:

1. og 2. Greb lægger vægt på elevens *forforståelse til teksten* og *forståelse af teksten*, det vil sige som en før-læsning og en klargøring til under-læsningen. Analysen af dataindsamlingen og min generelle erfaring, som dansklærer, med litteraturundervisning, viser mig, at der arbejdes kort tid med før-læsningen. Som Informant 2 udtrykker det: *for-fasen er den korteste (...)*. Forforståelsen er vigtig, da det er her eleven, der måske lige er kommet ind fra et frikvarter på fodboldbanen, skal indstilles på, at nu skal der læses litterært. Illum Hansen og Gissel udtrykker det på denne måde: "Du kender måske analyseskemaet fra din egen danskundervisning, hvor vi starter med person- og miljøkarakteristik og bevæger os dybere og dybere ned i tekstens symbolske lag i jagten på den rigtige fortolkning. Det harmonerer ikke godt med, at vi skal have eleven til at deltage i en forfatters undersøgelse af verden gennem en æstetisk tekst" (Illum Hansen & Gissel, 2021:62). Så når fokus er på at skabe læselyst i litteraturundervisningen, er det vigtigt at arbejde med før-læsningen og den begyndende under-læsning på en måde, så litteraturen åbner sig for eleven, og de kan træde ind i litteraturens univers med deres umiddelbare indtryk og uden stillingtagen til faglige mål, der kan lukke den begyndende stemthed. Eleven skal

motiveres til at træde ind og gå på opdagelse i litteraturen. Langer udtrykker det på følgende måde: Being out and stepping into Envisionment (Skyggebjerg, 2017: 108).

3. Greb går rundt i teksten og dykker ned i analysen, som stadig er en vigtig del af fortolkningsprocessen, men som ikke må lukke teksten, som Hansen udtrykker det i den procesorienterede litteraturpædagogik. Her læses teksten nært, og eleverne *undersøger* systematisk med afsæt i de erfaringer, der blev gjort i 1. og 2. Greb. Dansk læreren er som fagperson guide i denne undersøgelse.

4. og 5. Greb lægger vægt på efterbehandlingen af det læste med en horisontudvidelse, bevidsthed og erfaringskabelse hos eleven. Ifølge Langers stadier om tekstforståelsesproces er det i stadie 4, at eleven opnår et metarefleksivt niveau ved at blive bevidst om sin egen læsning. I stadie 5 bliver teksten en del af elevens erfaring. Analysen af dataindsamlingen og min generelle erfaring, som dansk lærer, med litteraturundervisning, viser mig, at litteraturlæsningen ofte stoppes efter analysen i 3. Greb. Dataindsamlingen viser ikke, at der arbejdes metarefleksivt bevidst og i overvejende længere tid. Informant 2 udtrykker, at det er vigtigt, at *man laver noget i relation til bogen, så man ikke bare læser den for at læse den* og giver eksemplet *så havde man lavet en masse poster efterfølgende med langspyt*. Informant 2 erfarede, at det havde været sjovt for eleverne at efterbearbejde det læste på denne måde. Det er ikke altid, der skal lægges en tung vægt på det 5. greb, det afhænger af formålet med læsningen, og tekstens egnethed. Hvis vi skal skabe rum for læselyst, er disse to sidste greb vigtige at være bevidste om, da det er her eleven kan få mulighed for at tage litteraturen langt ind i sig selv og gøre det til en del deres egen bevidsthed. Dermed bliver litteraturundervisningen en del af danskfagets dannelse. Den bliver vedkommende og dialogisk, og den giver eleven mulighed for eftertænkning, indlevelse og identifikation med tekstens verden - og det er gode betingelser for læselysten.

Præsentation af Praktisk produkt

Jeg har til dette afgangsprøve oprettet en blog med titlen, God Læselyst! Bloggen findes her <https://godlaeselyst.studiesites.dk/>.

Bloggen har flere elementer end det, der hører til det praktiske produkt, derfor præciserer jeg i det følgende, hvilken del der skal opfattes som det praktiske produkt.

Lokaliser: **“Principper for undersøgende litteraturundervisning”**

Her ses først en beskrivelse af den undersøgende litteraturundervisning som litteraturpædagogik, og dernæst har jeg udarbejdet en plakat med en oversigt over de 5 greb til den undersøgende litteraturundervisning. Dernæst findes de 5 greb som plakater, der hver gennemgår et greb og giver tips til udførelsen af grebet. Plakaterne kan printes, hænges op og bruges til forberedelsen i fagteamet. Det praktiske produkt fokuserer på at være brugbar for dansklærerne direkte ind i litteraturundervisningen. Plakaten med oversigten over de 5 udarbejdede greb ses på denne opgaves forside.

6.2 Diskussion af undersøgelsesdesignet

I dette delafsnit diskuteres casestudiets, interviewets og kodningens kvaliteter, styrker og svagheder i denne undersøgelse.

Casestudiet

Casestudiet kan som undersøgelsesdesign afgrænse forskningsenheden, som i denne undersøgelse er *læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune*. Designet har en grad af intensitet, fordi der er en høj grad af detaljer, helhed og dybde. Det er en styrke, når jeg i dette projekt ønsker at undersøge, hvordan der arbejdes med læselyst på mellemtrinnet i en specifik kommune. Denne viden har jeg ønsket at få for at kunne danne afsæt og kvalificere didaktiske greb til en fremtidig proces for danskundervisningen i kommunen. Casestudiets svaghed kan være, at nogle vil mene, at man ikke kan generalisere ud fra en enkelt case, da den undersøger informanternes erfaring (Flyvbjerg 2020). Jeg er bevidst om, at der i mine informanternes erfaringer ikke findes en absolut sandhed. Casestudiet kan dog alligevel bidrage til en generalisering og dermed en videnskabelig udvikling, som jeg har i sigte som formålet for projektet, da den har værdi som overførbare viden. Den viden, analysen af de indsamlede data har givet mig, kunne bruges til at danne afsæt for udarbejdelsen af det praktiske produkt. Analysen viste et behov for konkrete greb, og dette er udviklet på baggrund af data. En anden svaghed kan være, at casestudiet af nogle kan opfattes som en subjektiv undersøgelse, der har en tendens til at bekræfte undersøgerens forudfattede meninger, og dets videnskabelige værdi kan

derfor være tvivlsom. Erfaringer med casestudiet har dog vist, at casematerialet har tvunget undersøgeren til at revidere deres teser undervejs (Flyvbjerg 2020). Som dansklærer på mellemtrinnet, har jeg selvklart en erfaring med, hvordan jeg selv har arbejdet med læselyst i min litteraturundervisning. Det har dog overrasket mig, hvor bundet dansklæreren er af læringsmål, således at læseoplevelsen ikke altid opfattes som et gyldigt præmis for læsningen af litteratur.

Semistruktureret interview og induktiv kodning

Jeg valgte at undersøge kvalitativt med semistrukturerede interview samt en efterfølgende induktiv kodning af disse. Jeg er bevidst om, at valget af interview som undersøgelsesform og kvaliteten af denne, har styret analysen og sandhedsgraden i min undersøgelse. I det følgende diskuteres først kvaliteten af mine interview ud fra Kvale og Brinkmanns opstilling af kvalitetskriterier og krav (Kvale & Brinkmann, 2014). Dernæst diskuteres kvaliteten af den udførte induktive kodning.

Kvalitetskriterier for et semistruktureret interview:

- *Omfanget af relevante svar fra informanten:* Jeg havde i min interviewguide fokus på først at stille indledende spørgsmål, som jeg vidste på forhånd, at den pågældende informant let ville kunne svar på. Dernæst fulgte så en opbygning af de konkrete spørgsmål, der specifikt skulle bruges til at undersøge informantens erfaringer med at arbejde med læselyst. I diskussionen af analysens fund ses det, at der var mange relevante og brugbar svar fra de valgte informanter.
- *Kortest mulige spørgsmål fra interviewer og længst mulige svar fra informanten:* I transskriberingen af det første interview med Informant 1 (bilag 3) er spørgsmålene mere tøvende, end det er skrevet i interviewguiden. Spørgsmålene er afbrudte, længere, og samme spørgsmål bliver stillet på flere måder. Det giver dog alligevel nogle lange svar, da Informant 1 formår at afbryde og begynde sit svar på spørgsmålet. I interviewet med Informant 2 og 3 er det tydeligt, at det forsøges at stille spørgsmålene mere præcist og uden tøven.
- *I hvilken grad intervieweren følger op og meningsafklarer:* Når intervieweren kender sin interviewguide godt, kan denne lettere følge op og meningsafklare, samtidig med

at der er bevidsthed om, hvilken vej interviewet skal. Jeg stiller opfølgende spørgsmål til Informant 1, men det er tydeligt, at der stilles flere opfølgende spørgsmål til Informant 2 og 3, da interviewguiden er lært mere udenad.

Induktiv kodning:

Jeg foretog en induktiv kodning, da jeg ønskede at analysere åbent uden forudindtagne konklusioner. Det er svært ikke at være subjektiv i et casestudie, og i selve transskriberingen af et interview låses noget af den frie samtale, man havde i interviewet. Der opstod også tanker om analysen undervejs i kodningerne, men ved at følge den anvendte induktive metode, var det nødvendigt først at kode åbent og dermed skubbe den lukkede kodning i baggrunden.

6.3 Diskussion af undersøgelsens resultater

Det er vigtigt at forstå, at selv med opgavens praktiske produkt kan vi ikke, som Hansen og Gissel også udtrykker det, styre elevernes læselyst og deres interesse for litteratur. Ved at skabe en engagerende læsekultur, hvor vi giver eleverne deltagelsesmuligheder, kan vi som dansklærere være med til at give læselysten de bedste betingelser (Hansen & Gissel, 2021). Informant 1 nævner det også, da vi taler om den undersøgende litteraturundervisning som litteraturpædagogik: **Og så kan man også sige, at det nok heller ikke gjort med det, vel, altså der skal nok også mere til.** Der er mange faktorer, der spiller ind, når sigtet er elevernes læselyst. Informant 2 nævner, at **Jeg tror også en måde, jeg gør det på, det er jo også den usynlige med, at jeg bare selv elsker at læse.** Lærerens udvælgelse af egnet litteratur og dennes begejstring for det udvalgte har også stor betydning for læselysten. Noget af det der gik igen i analysen var også som nævnt danskfagets målkrav. Denne undersøgelses resultat kan pege i retning af, at der kan være en tendens til en smal forståelse af danskfagets litteraturundervisning, da der kan være et for stort fokus på læringsmål. Undersøgelsen viser, at vi skal frem mod en bredere forståelse af faget for at skabe rum for læselyst. Vi skal arbejde med mange aspekter af faget. Dansk er et dannelsesfag, og med litteraturundervisningen kan eleven tage langt ud i verden og tilbage dybt ind i sig selv, så denne bliver bevidst om hvem det selv er. Dermed bliver danskfaget et dannelsesfag med et formål.

7. Konklusion

Denne undersøgelses faglige formål var at afdække og undersøge, hvordan der arbejdes med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune. I dette formål lå også et fokus på at undersøge den kommunale opmærksomhed på arbejdet med læselyst. Med afsæt i undersøgelsen ønskede jeg at udvikle didaktiske greb til en fremtidig proces for litteraturundervisningen på mellemtrinnet i Silkeborg kommune. Jeg har foretaget en kvalitativ undersøgelse, og dermed kan jeg ikke sige noget generelt ud fra den mængde dataindsamling, jeg har foretaget. Dog kan jeg udtale mig om det, jeg har undersøgt. Jeg kan konkludere, at undersøgelsen viser, at der både kommunalt og lokalt på skolerne er et fokus på at inddrage læselyst i litteraturundervisningen. Alle informanter var dog også bevidste om, at læselysten blandt eleverne på mellemtrinnet var faldende. Informanterne efterlyste greb til at kvalificere litteraturundervisningen, så der kom fokus på læselysten. Derfor kunne jeg konkludere, at der var behov for at udvikle konkrete principper til, hvordan dansklæreren kan tilrettelægge sin litteraturundervisning, så eleverne rent faktisk får lyst til at læse. Det praktiske produkt viser mine udviklede principper, der tager afsæt i den undersøgende litteraturundervisning. I forhold til elevernes læselyst kan den støtte eleverne i deres læsning, da tilgangen giver eleverne en bedre omverdensforståelse, indlevelse, læseforståelse - og det kan være med til at skabe rum for læselysten. Det kan også konkluderes, at der er behov for at gentænke måden, elever læser litteratur på i danskundervisningen. Med den kvantitative tænkning i form af en tvungen læsning, er der for lidt fokus på at skabe rum for lysten til at læse. Med denne indhentede dataindsamling, og analysen og diskussionen af denne, kan det konkluderes, at denne undersøgelse har værdi som overførbart viden.

8. Perspektivering

I valget af casestudiet som undersøgelsesdesign, er jeg bevidst om, at jeg har undersøgt afgrænset i en enhed. Et kvantitativt undersøgelsesdesign som en survey, kunne have givet et bredere resultat, men da jeg ønsker at forstå og fortolke erfaringer, har jeg valgt denne kvalitative metode. Jeg er endvidere bevidst om, at receptiønsæstetikken, som nykritikken var et modsvar på, kunne have tendens til at gøre dens fokus for elevcentreret, så meddigtningen blev til fradigtning, og vi kom for langt

væk fra tekstens budskab. Den undersøgende litteraturundervisning har fokus på elevens erfaring med teksten, men der er også en analysedel, som skal være der.

Til den mundtlige eksamen vil jeg tage udgangspunkt i det praktiske produkt samt belyse, hvordan jeg ser den undersøgende litteraturundervisning som værende et bud på en litteraturpædagogik, der kan stimulere elevernes læselyst.

Det er endvidere interessant at se på nærmere på nyeste viden om læsemotivationsforskning, altså hvordan vi motiverer elever til at læse. Hvordan passer denne forskning med den tvungne læselyst, vi hører om i undersøgelsen? Til den mundtlige eksamen vil jeg dermed også berøre, hvordan nyeste viden viser, hvordan litteratur kan læses med kvalitativt sigte frem for et kvantitativt, som der er tradition for i danskundervisningen.

9. Litteraturliste

9.1 Litteratur

Fibiger, J & Jørgensen, M. (2018). Tæt på dansk didaktik. Hans Reitzel. 1. udgave. 1. oplag.

Flyvbjerg, Bent. (2020). Kvalitative metoder: en grundbog. Kapitel 25. Fem misforståelser om casestudiet. Hans Reitzel. 3. udgave. 1. oplag.

Funch, Gitte Storgaard. (2020). Eksamensopgave: Undersøgende litteraturredidaktik og jagten på læselyst. 5. modul på diplomuddannelsen, danskvejleder, UCSYD. Kan rekvireres.

Henkel, Ayoe Quist. (2020). Grib litteraturen. 50 didaktiske greb. Lærerens håndbog til en meningsfuld litteraturundervisning. Gyldendal. 1. udgave. 1. oplag.

Hansen, Thomas Illum. (2007). Procesorienteret litteraturpædagogik. Dansk lærerforeningens Forlag. 1. udgave, 2. oplag.

Hansen, T. I. & Gissel, S. T. (2021). Tilbage til teksten. Hans Reitzels Forlag. 1. udgave. 1. oplag.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). Interview. Det kvalitative forskningsinterview som håndværk. Hans Reitzels Forlag. 3. udgave, 3. oplag.

Mortensen, John Kenn. (2019). Else og Plageånden. Miniværk. 1. oplag. Alinea.

Skyggebjerg, Anna Karlskov. (2017). Didaktiske studier. Læremidlernes danskfag. Kapitel 5: Litteraturundervisning fra poetisk leg til prosaisk alvor. Aarhus Universitetsforlag.

Sunesen, M. S. (2020). Sådan laver du undersøgelser: videnskabsteori, metode og analyse. Hans Reitzel.

9.2 Web

Alinea (2020) Litteraturforløb, Else og Plageånden.

https://xn--minivrk-qxa.alinea.dk/wp-content/uploads/sites/113/2018/11/litteraturforloeb_else_og_plageaanden.pdf Lokaliseret 1. november 2020 samt 25. oktober 2021.

God Læselyst! (2021) [Principper for Undersøgende litteraturundervisning – God læselyst! \(studiesites.dk\)](https://www.studiesites.dk/principper-for-undersogende-litteraturundervisning-god-laeselyst/)

KIDM 1 At undersøge litteratur. Lokaliseret 6. september 2021.

<http://kidm.dk/dansk/laerer/wp-content/uploads/Plakat-A2-web.pdf>

KIDM 2 Undersøgelsesbaseret undervisning. Lokaliseret 6. september 2021.

<http://kidm.dk/om-projektet/>

PIRLS (2016) En international undersøgelse om læsekompetence i 3. og 4. klasse.

Rapport. Aarhus Universitetsforlag. Lokaliseret 6. september 2021. https://unipress.dk/media/14941/9788771845334_pirls-2016.pdf

10. Bilag

Bilag 1: Interviewguide til semistruktureret interview med Informant 1,

Bilag 2: Interviewguide til semistruktureret interview med Informant 2,

Bilag 3: Transskribering af interview Informant 1

Bilag 4: Transskribering af interview Informant 2

Bilag 5: Kodning af transskribering af interview Informant 1

Bilag 6: Kodning af transskribering af interview Informant 2

Bilag 7: Faser i litteraturpædagogikken

Bilag 8: Plakat med oversigt over 5 greb til undersøgende litteraturundervisning

Bilag 9: Plakat med beskrivelse af 5 greb til undersøgende litteraturundervisning

BILAG 1

Interviewguide til semistruktureret interview med: Informant 1, læsekonsulent ved Silkeborg kommune	
Briefing	
<i>Formålet med interviewet</i>	Tak, fordi du vil deltage i dette interview. Interviewets formål er at undersøge din erfaring med og synspunkt på arbejdet med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet på kommunens skoler. Undersøgelsen foretages udelukkende med et udgangspunkt i mellemtrinnet. Den nye viden skal bruges til at give pejlemærker og kvalificere en fremtidig proces for danskfagets litteraturundervisning.
<i>Hvem er jeg?</i>	Mit navn er Gitte Storgaard Funch. Jeg er lærer, og jeg er ansat på en folkeskole i kommunen. Her underviser jeg i dansk på mellemtrinnet. Jeg er samtidig studerende på 6. modul, Afgangprojekt, på Pædagogisk Diplomuddannelse, Danskvejleder, ved UCSYD.
<i>Praktisk</i>	Interviewet er semistruktureret. Det betyder, at der er plads til opfølgende spørgsmål og svar undervejs. Interviewet vil vare ca. 30 minutter, og lyden vil blive optaget med mobiltelefon til støtte for transskriptionen. Interviewet vil blive brugt i mit Afgangprojekt. Du vil blive anonymiseret. Har du et spørgsmål, inden vi begynder?
Forskningsspørgsmål	Interviewspørgsmål
	1. <i>Indledende.</i> Kan du fortælle mig om, hvilke arbejdsområder du har som læsekonsulent?

I hvor høj grad arbejdes der med elevernes læselyst i funktionen som læsekonsulent?	<p>2. <i>Evt. opfølgende.</i> Vil du forsøge at beskrive, hvor meget elevernes læselyst er en del af dine arbejdsområder?</p> <p>3. <i>Evt. opfølgende.</i> På hvilken måde?</p>
Hvad kendetegner litteraturpædagogikken, der anvendes, når der undervises i litteratur?	<p>4. <i>Direkte.</i> Hvad er din erfaring med, hvordan der undervises i litteratur på mellemtrinnet på kommunens folkeskoler?</p> <p>5. <i>Sonderende.</i> Har du flere eksempler på det?</p>
I hvor høj grad arbejdes der med læselyst i litteraturundervisningen på kommunens skoler?	<p>6. <i>Direkte.</i> Hvad er din erfaring med, om dansklæreren har besluttet fokus på læselyst i sin litteraturundervisning?</p> <p>7. <i>Indirekte.</i> Hvordan tror du, at dansklæreren er bevidst om vigtigheden af at have fokus på læselyst i litteraturundervisningen?</p>
Hvilke pejlemærker ser du for en fremtidig proces?	<p>8. <i>Direkte.</i> Hvordan forholder du dig til udsagnet om, at der skal være et større fokus på at inddrage elevernes læselyst som et element, når dansklæreren underviser i litteratur? <i>Hvis positivt svar...</i></p> <p>9. <i>Direkte.</i> Hvordan vil du begrunde at der skal der være et større fokus på elevernes læselyst i litteraturundervisningen?</p> <p>10. <i>Direkte.</i> Hvordan kan du som læsekonsulent sætte fokus på læselyst i litteraturundervisning?</p>
Afslutning	11. <i>Opfølgende.</i> Vi er nu ved at være færdige med interviewet. Har du andet, du gerne vil tilføje?
Debriefing	
Afrunding	Så er vi færdige med interviewet. Jeg vil gerne igen takke for din deltagelse. Hvis du ønsker det, vil jeg sende mit Afgangsprøve til dig, når undersøgelsen er færdig.

BILAG 2

Interviewguide til semistruktureret interview med: Informant 2 og 3, dansklærere på en folkeskole i Silkeborg kommune	
Briefing	
<i>Formålet med interviewet</i>	Tak, fordi du vil deltage i dette interview. Interviewets formål er at undersøge din erfaring med og synspunkt på arbejdet med læselyst i litteraturundervisningen. Den nye viden skal bruges til at give mig pejlemærker og kvalificere en fremtidig proces for danskfagets litteraturundervisning.
<i>Hvem er jeg?</i>	Mit navn er Gitte Storgaard Funch, og jeg er din kollega. Jeg underviser i dansk på mellemtrinnet. Jeg er samtidig studerende på 6. modul, Afgangprojekt, på Pædagogisk Diplomuuddannelse, Danskvejleder, ved UCSYD.
<i>Praktisk</i>	Interviewet er semistruktureret. Det betyder, at der er plads til opfølgende spørgsmål og svar undervejs. Interviewet vil vare ca. 30 minutter, og lyden vil blive optaget med mobiltelefon til støtte for transskriptionen. Interviewet vil blive brugt i mit Afgangprojekt, hvor du vil blive anonymiseret. Har du et spørgsmål, inden vi begynder?
Forskningsspørgsmål	Interviewspørgsmål
I hvor høj grad er der fokus på at arbejde med elevernes læselyst i litteraturundervisningen?	<ol style="list-style-type: none">1. <i>Indledende.</i> Kan du fortælle mig om, hvordan du arbejder med læselyst i din danskundervisning?2. <i>Evt. opfølgende.</i> Vil du forsøge at beskrive, hvor stort et fokus du har på elevernes læselyst i din undervisning?

	<p>3. <i>Indledende</i>. Prøv at beskrive situationer, hvor det evt. kan være svært at vække læselysten hos eleverne.</p>
<p>Hvad kendetegner litteraturpædagogikken, der anvendes, når der undervises i litteratur?</p>	<p>4. <i>Direkte</i>. Hvad er din erfaring med, hvordan der undervises i litteratur på mellemtrinnet på din afdeling?</p> <p>5. <i>Sonderende</i>. Har du flere eksempler på det?</p> <p>6. <i>Direkte</i>. Hvordan tilrettelægger du et typisk undervisningsforløb i litteratur?</p> <p>7. <i>Sonderende</i>. Vil du give flere eksempler?</p> <p>8. <i>Direkte</i>. Hvad kan vække eleverne lyst til at læse med den måde, I læser litteratur sammen?</p>
<p>Er der tegn på læselyst hos eleverne via den litteraturpædagogik, der anvendes?</p>	<p>9. <i>Indirekte</i>. Hvordan ser du tegn på, at eleverne har lyst til at læse den litteratur, I læser sammen?</p>
<p>Hvilke pejlemærker ser du for en fremtidig proces?</p>	<p>10. <i>Direkte</i>. Hvordan forholder du dig til et udsagn om, at der skal være et større fokus på at inddrage elevernes læselyst som et element, når dansklæreren underviser i litteratur?</p> <p><i>Hvis positivt svar...</i></p> <p>11. <i>Direkte</i>. Hvordan vil du begrunde at der skal der være et større fokus på elevernes læselyst i litteraturundervisningen?</p> <p>12. <i>Direkte</i>. Hvad har du brug for vejledning i, når fokus er på elevernes læselyst i litteraturundervisningen?</p>
<p>Afslutning</p>	<p>13. <i>Opfølgende</i>. Vi er nu ved at være færdige med interviewet.</p> <p>Har du andet, du gerne vil tilføje?</p> <p>Er der noget, du gerne vil uddybe yderligere?</p>
<p>Debriefing</p>	

Afrunding	Så er vi færdige med interviewet. Jeg vil gerne igen takke for din deltagelse. Hvis du ønsker det, vil jeg sende mit Afgangsprøje til dig, når undersøgelsen er færdig.
-----------	---

BILAG 3

Transskribering af semistruktureret interview med Informant 1, læsekonsulent ved Silkeborg kommune

GSF Gitte Storgaard Funch

L Læsekonsulent

GSF Ja, tak fordi du vil deltage i dette interview. Øhh, interviewets formål er at undersøge din erfaring med...øh...og synspunkt på arbejdet med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet på kommunens skoler. Øhm, og jeg har udelukkende fokus på mellemtrinnet altså litteraturundervisningen på mellemtrinnet...øhm..og denne her nye viden, som det her interview gerne skulle give mig...øhh...vil jeg bruge til at kvalificere en fremtidig proces for danskfagets litteraturundervisning.

Og hvem er jeg? Mit navn er Gitte Storgaard Funch, og jeg er lærer og jeg er ansat på en folkeskole i kommunen. Jeg underviser i dansk på mellemtrinnet, og så er jeg studerende på det 6. modul, Afgangprojekt, på den Pædagogiske Diplomuddannelse ved UCSYD.

Og jeg har foretaget et... øh, eller jeg har lavet sådan en interviewguide, som er semistruktureret. Det betyder, at der sådan er plads til opfølgende spørgsmål undervejs, og du kan også komme med nogle opfølgende svar. Jeg forventer at interviewet vil vare ca. 30 minutter, og jeg optager lyden med min mobiltelefon, da jeg skal transskribere interviewet i mit... øh... Afgangprojekt. Du vil blive anonymiseret, så man ikke ved, at det er dig jeg har interviewet. Har du et spørgsmål, inden vi starter?

L Nej.

GSF Godt, mit første spørgsmål er sådan et indledende spørgsmål. Jeg kunne godt tænke mig at høre sådan lidt om, hvad for nogle arbejdsområder, du har som læsekonsulent. Øhm, hvilke arbejdsopgaver har du sådan typisk? Overordnet.

L Altså mine arbejdsopgaver, de spænder ret vidt. Øhm, for det første så kan man sige, at så er jeg sparringskonsulent for kommunens læsevejledere. Det vil sige, at jeg har i hvert fald sådan dagligt to-tre henvendelser fra læsevejledere rundt på skolerne, hvor de kan være i tvivl om deres praksis, og så retter de henvendelse til mig, og så skal jeg jo hjælpe dem med at finde et svar på deres spørgsmål. Ud over det så har vi selvfølgelig også møder ude på skolerne, øhm, det kan være k-møder, vi sidder med til, når der er bekymring omkring en elev, men det kan også være læse k-møder... altså når... ved elever som er skriftsproglige vanskeligheder, og hvor skolen har forsøgt med

tiltag men stadig ikke synes, at de rammer plet, så kan der være indkaldt til et læse k-møde i forhold til hvordan hvilken indsats, der måske kunne være bedst for eleven.

GSF Ja... ja.

L Så arbejder jeg også sådan på et strategisk plan med politisk betjening og med udvalgsmål fx er der lige nu et udvalgsmål, et politisk vedtaget udvalgsmål, øhm, som hedder Vi løfter børns sprog og læsning 0-16.

GSF Okay.

L Og, øh, det arbejder vi også med. Der skal vi levere tekst, vi skal sidde med i grupper, som arbejder ind på det her udvalgsmål. Ja, være med til at sætte retning. Ud over det, så kan man sige, så har vi også her i det forholdsvis ny-opstartede videntcenter, der skal vi også være med til at sætte retning. Det vil sige at der skal udarbejdes både handleplaner, men også hjemmeside til centeret. Det har også fyldt ret meget her på det seneste. Og så leder vi jo netværk også for læsevejledere og jeg har også netværket for skolebibliotekarer. Så det tror jeg er mine primære opgaver, så kan der selvfølgelig opstå sådan noget ad hoc...

GSF Mm...

L ... løbende. Men det er de primære opgaver.

GSF Ja, okay. Øhm... Hvis jeg nu sådan skulle spørge dig til, øhm, fylder arbejdet med læselyst noget, er det en del af dine arbejdsopgaver, kommer du ind på det i de punkter, du nu nævner som er dine arbejdsområder. Er der nogle af dem der har decideret fokus på læselyst, eller hvor du sådan kan tænke læselyst ind i det, i det arbejde?

L Ja, altså, det kan godt være, at det ikke sådan er direkte *læselyst*, der er min primære opgave, men synes egentlig at læselyst sådan, hvis man kan sige ligger implicit i alle mine opgaver

GSF Ja, okay...

L For man kan sige at elever i skriftsproglige vanskeligheder, hvordan får vi givet dem forudsætninger for overhovedet og have færdighederne til at kunne forhåbentlig opnå læselyst på et tidspunkt. Så det er sådan implicit ligger det i rigtig mange opgaver, men det er da klart noget som der også er noget politisk bevågenhed omkring, fordi man kan se på de seneste læsevaneundersøgelser i Danmark at elevernes læselyst har været dalende...

GSF Ja

L Øhm, så det er da sådan en opmærksomhed, vi også har og også arbejder med, altså sådan direkte på nogle områder. Altså jeg vil sige, at der hvor jeg sådan har været, hvor det sådan har sat præg på mit arbejde, det har fx været på et netværksmøde, hvor vi sådan tænkte, det er faktisk ret vigtig viden hvordan vi kan arbejde med elevernes læselyst, og der har vi også benyttet denne her undersøgende tilgang til litteraturundervisningen, hvor vi har haft et oplæg ved Ayoe Quist Henkel, tror jeg hun hedder, som netop har formidlet hvad det vil sige at arbejde, at have en undersøgende tilgang til litteraturarbejdet

GSF Mm...

L Og det var så til læsevejlederne og på den måde kan man sige, at så håber vi jo, at det kan have afsmittende effekt på lærerne ude på skolerne, at de kan formidle den viden videre. Men ud over det så har vi faktisk også formidlet denne her tilgang på de sidste to års læsekonference, som vi har på 1. og 2. årgang. Der har jeg haft denne her 50 greb, litteraturdidaktisk greb, med rundt, fordi det netop, altså det her med, altså det er jo læselysten, der også, altså når den indre motivation til læselyst, som også har en effekt på elevernes udvikling af læsefærdigheder. Så derfor synes jeg, at det er rigtig vigtigt. Og også at få formidlet det her at vi har i mange år haft en meget teknisk opfattelse af læsning, øh, og det er ikke fordi jeg tænker, at vi bare skal helt væk fra den, den kan noget, men den kan på ingen måde stå alene og slet ikke når det kommer til læselyst i hvert fald. Så jeg tænker, at vi er nødt til at have en god kombination af de to tilgange, tænker jeg faktisk.

GSF Ja. Ja.

L Ja, fordi som sagt, der er jo også, altså der er jo også, jeg tænker, altså grunden til at vi ikke kan lægge det tekniske helt væk, det er, det her med, at man ved at en god læsefærdighed, altså et flow i læsningen, automatiseringen af læsningen også skaber læselyst. Det går jo begge veje.

GSF Ja. Ja. Helt sikkert. Ja. Spændende. Meget spændende. Nu nævner du det her med, at I har haft et oplæg for læsevejledere Af Ayoe Quist Henkel omkring den undersøgende tilgang, og har det sådan været med henblik på, øhm, sådan et ønske, som du nævner om at de sådan går tilbage på skolerne og får det sådan ja implementeret, bredt ud på skolerne denne her undersøgende tilgang til litteraturundervisningen, som det jo var, det handlede om, Ayoes oplæg.

L Mm.

- GSF** Ved du, har du noget erfaring med, ved du, om det er begyndt at leve ud på skolerne, eller, og altså hvordan...
- L** Altså kun det, altså nej, det kan jeg faktisk ikke, det ved jeg faktisk ikke, men den, jeg har alligevel en hypotese om at der et eller andet sted er opbakning til den undersøgende tilgang, og det er fordi, der er blevet snakket meget, meget positivt blandt læsevejlederne, og de personer jeg løber ind i omkring, "nu har jeg også købt den bog, og den er bare så god, og nej, hvor er det spændende." Altså så jeg synes, at den feedback jeg får ude fra skolerne er ekstrem positiv.
- GSF** Okay. Ja.
- L** Og derfor har jeg sådan lidt. Rom blev ikkebygget på én dag. Men der er i hvert fald sat måske en bølge i gang, som er begyndt at rulle lige så stille, men som jeg ikke tror, at vi har set den fulde effekt af endnu.
- GSF** Okay. Ja. Spændende. Øhm...
- L** Og så kan man også sige, at det nok heller ikke gjort med det, vel, altså der skal nok også mere til, og det er noget, jeg sidder også lige og tænker lige nu, hvor meget jeg har skrevet det ind, altså hvor meget, vi egentlig har det her fokus, det kunne jeg egentlig godt tænke mig lige at gå ind og relæse den tekst til hjemmesiden, fordi...
- GSF** Mm...
- L** Der er vi jo også med til at sætte retning. Den ligger ikke ude endnu, så jeg kan stadig nå at kigge på den. Altså hvor meget jeg egentlig har fået skrevet det ind. Jeg ved, at jeg har fået skrevet noget ind, men jeg kan ikke lige huske sådan helt vægtningen på det, så det kunne være interessant lige at gå tilbage.
- GSF** Ja, fordi du, du nævner det her med at I sådan har forskellige veje ind til danskundervisningen til at kunne påvirke den. Og øh, du nævner det her med denne her kommunale forpligtning, var det det du kaldte det, eller indsats?
- L** Udvalgsålet...
- GSF** Udvalgsålet, det var sådan den hed. Ja. Som hedder Vi løfter børns sprog og læsning 0-16 år, sagde du ikke også...
- L** Mm...
- GSF** Altså har I tænkt læselyst ind der, som en del af...?

L Lige nu... (pause)

GSF Eller handler den mere om noget andet?

L Jamen, der vil den jo helt klart, der vil den også, jeg tænker ikke at læselyst ligesom kan tages ud, den vil ligge implicit, og spørgsmål er så hvor meget vi, der bliver eksplicit omkring det, det tænker jeg såmænd nok at der vil blive noget. Lige nu, der er vi på strateginiveau, og der er det noget mere overordnet, og her i foråret skal vi i gang med handleplanerne, der bliver det mere konkret, hvad man så skal gøre, og der tænker jeg sådan set nok, at der vil være noget omkring, at du vil kunne læse lidt om det, når vi når dertil. Men ja, og igen så er det jo også det her med læselyst, altså hvad for en størrelsesorden er det. Lige i forhold til vores interview så kunne jeg ikke lade være med at lytte nogle podcast om det i går, og hvor de også siger, og det er jo rigtigt, den måde vi måler elevernes læselyst på det er sådan, det er kvantitativt. Hvor meget og hvor længe. Nej, hvor længe... og...jo...

GSF Ja, hvor meget har du læst, og hvor lang tid. Og hvor svært et lixtal måske også og så videre.

L Og hvor man i den amerikanske forskning har en el anden tilgang til det, og det synes jeg faktisk var ret interessant, det her med at kigge på motivationen for at læse frem for egentlig på, hvor meget og hvor længe. Altså ja. Og det, fordi der var noget, som Ayoe egentlig også var optaget af, det er også det her med, altså hvordan definerer vi læsning? Så altså også alt ud fra hvordan vi definerer læsning, så vil vi også se forskellige resultater på elevernes læselyst. Det er bare interessant det her med... ja, altså om vi... (pause)... om vi er så udfordrede som vi tror, vi er.

GSF Ja. Ja.
(Pause.)

L Men det er da i hvert fald noget vi skal holde gang i og være opmærksom omkring og arbejde med any way.

GSF Ja. Som et ben ind i det hele, alle de andre ben, som selvfølgelig også er ind i børns sprog og læsning, men læselyst er også en del af det.

L Ja.

GSF Og netop denne her tanke med, at man kan gøre det på en anden måde. Man kan tænke det *ikke-kvantitativt* som du også siger, men måske mere kvalitativt. Og så det her med, at du selvfølgelig også siger, at ja, rom blev

ikke bygget på en dag, det tager tid, men så dryp, og små sådan nogle tiltag kan være med til at skubbe det, ja, det er sådan det du tænker?

L Ja. Ja.

GSF Ja? Ja, fordi altså det næste spørgsmål, jeg sådan har, det er egentlig sådan, hvad du sådan tror at, øh, og nu ved jeg godt a du ikke har sådan direkte kontakt med dansklærerne, men du har kontakt til læsevejlederne, og ved du om det for dem fylder noget at have fokus på læselyst? Ved du om, om, tror du de i deres dagligdag implementerer den del ind i danskfaget... også?

L Ja, altså det er mit indtryk, at de er opmærksomme på det, men spørgsmålet er, om de, altså, om de egentlig er sådan meget bevidste om, hvilke greb, der er ind i det arbejde, fordi det er også noget af det jeg selv lige stod med, som jeg også selv havde brug for at grave lidt frem i går i forhold til det her interview, hvilke greb har vi faktisk, når vi snakker læselyst, hvad kan vi gentlig som menigmand ude på gulvet gøre for at styrke, og det er jo sådan, altså, undskyld mig, men det er sådan lidt basalt, altså sådan viden, men det er alligevel nogle vigtige ting lige at være opmærksomme på. Det handler faktisk om adgang til litteratur, oplever eleverne at der er adgang til relevant litteratur for dem? Der er jo forskel på, om det er tæt på dem, eller om de skal gå over i en hel anden fløj for at kunne tilgå litteratur. Så der er sådan noget helt basalt, altså er det tæt på, og er det relevant, og har vi fagprofessionelle, som har viden om og som kan kvalificere valget af litteratur ud fra de emner, som eleverne interesserer sig for? Har vi miljøer, der tiltaler til, altså der stimulerer til afslapning og læsning?

GSF Ja. Ja.

L Altså, at det er noget så basalt som det vi faktisk... og har vi dialogen, får de mulighed for at sætte deres tanker og refleksioner og det som litteraturen gør ved dem, får det sat i spil efterfølgende. Hvordan gør vi det didaktisk. Altså det er faktisk sådan nogle greb... at der er noget fællesskab omkring læsningen, vi skal ind og arbejde med, for at skabe en læselyst, men der kan jeg da godt være i tvivl om, om den viden... altså den er jo nok et eller andet sted, men somme tider er det godt lige at få den frisket op og sagt at det er faktisk de her fire ting, der er ret afgørende for... elevernes læselyst.

GSF Ja. Ja. Altså, at man har sådan et katalog at tage fra og sige at nu er det deres selvstændige læsning, så er det godt at have fokus på det, og nu er det sådan fælleslæsning af et værk vi læser sammen, og hvilken tilgang, altså hvilke greb kan jeg tage ind i det?

L Ja. Og hvordan kan jeg egentlig sørge for at eleverne også har en vis form for medbestemmelse? (Pause).

GSF Ja. Ja. Men klart noget, der godt kunne komme mere fokus på, hvordan man sådan let kan implementere det der med, at man står på gulvet, som du siger.

L Ja. Ja.

GSF Ja. Ja. Hvordan forholder du dig egentlig, hvordan forholder dig selv til det her udsagn, der hedder, at der skal være større fokus på at inddrage elevernes læselyst som et element, når dansklæreren står her og skal undervise? Altså er det... mmm, altså du har jo selvfølgelig sagt noget om det allerede, men er det sådan... er det relevant, at der kommer større fokus på det? Vil du tænke det? Og dermed selvfølgelig sagt at læselyst er jo bare én del af danskfaget, der er jo mange andre dele, men hvis vi lige sådan taler læsning, er der jo også mange grene ind i læsningen, men hvis sådan tænker deres lyst til at læse, er det vigtigt... øh, mener du at det er vigtigt, at der sådan bliver sat mere fokus på det element i undervisningen?

L Altså, jeg håber, at der er fokus på det, vil jeg sige, hvis ikke der er, så vil jeg håbe, at der bliver, fordi som sagt, det er drivkraften og det er det der skaber gode læsere, så hvis ikke vi har læselyst, eller læsningen kan man sige, så vil også se et fald i elevernes læsefærdigheder, simpelthen. Og som læsekonsulent, der er det ikke i min interesse i hvert fald. Der skal jeg helst sørge for at vi har nogle rigtig gode lever med nogle rigtig gode forudsætninger, så derfor, så vil jeg da håbe, altså at man har en didaktisk opmærksomhed omkring elevernes læselyst – enten på den ene eller på den anden måde. Men det jeg jo desværre også somme tider også ser, og nok også er vidende om, at man langt hen af vejen også nærmest beder eleven om at læse 20 minutter hver dag, altså sådan lidt tvangslæsning, som måske ikke er særlig fordrende for elevernes læselyst, men omvendt så kan jeg også godt se, at det nogle gange kan være nødvendigt i forhold til at fastholde en læsning, og sætte en retning for den træning, men... den må gå hånd i hånd med de gode veje, tænker jeg.

GSF Ja. (Pause).
Så, tænker du i din funktion som læsekonsulent, øhm... tænker du, at du sådan... hvis vi sådan skal se på denne her fremtidige proces. Hvordan kan vi sådan komme videre her fra. Altså tænker du, at du på en eller måde kan... i sådan dine veje ind til folkeskolerne i kommunen... kan du på en eller anden måde tænke... hvordan kan du sådan være med til at sætte spot på læselysten, hvis du tænker, det er relevant på et tidspunkt. Hvordan kan din vej være ind i det?

L Altså, mine veje er meget igennem netværk, at jeg pusher, både skolebibliotekarerne, fordi de jo også har et PLC-netværk ofte ude på skolerne. Og så

pusher jeg ind i læsevejledernetværket, så pusher jeg i min berøring med ledelse og strategier, øhm... og hjemmesider... så sådan der hvor vi kan være med til at sætte retning, der drypper vi os.

GSF Ja. Det er et godt udtryk.

L Ja, og så kan man sige, altså der er jo heldigvis, gudskelov tak og lov for det, metodefrihed. Vi ville dø, hvis der ikke var en form for metodefrihed ude på gulvet, så jeg tror egentlig, at det der med at få skabt opmærksomheden og få bredt viden ud omkring, hvad det gør, at det også har effekt på elevernes læsefærdigheder – og egentlig forudsætninger for at klare sig resten af livet, for det er jo også det, det har, hvis man kan få skabt en læselyst.

GSF Ja. Ja. Lige præcis, for læselysten bidrager jo både til deres færdigheder, men faktisk også til deres dannelse...

L Lige præcis.

GSF For det er jo ikke, altså, det er denne her, om undervisningen er sådan målstyret eller om det er formålstyret. Så det er jo både, selvfølgelig, et mål om at udvikle læsefærdigheder, men så sandelig også formålet med læsning, hvad er det egentlig? Jamen, det er jo også at danne eleverne, ikk'?

L Jo. Jo.

GSF Ayoe har det her udtryk med, at de skal langt ud i verden – i bøgernes verden, ikk'... i den verden de bliver præsenteret for, og så langt ind i sig selv, altså dybt ind i sig selv bagefter, så det er jo også en form for dannelsesproces. Ja. Ja.
Og så vil jeg høre, om du sådan også kan tænke den ind i denne her kommunale overskrift, vi har, Alle skal med... om læselyst også kunne tænkes ind der i den paraply. Læselyst kombineret med denne her undersøgende tilgang. Om den kan give nogle deltagelsesmuligheder for eleverne, hvis man har mere fokus på en undersøgende tilgang til undervisningen. Om det kunne være en del af en fremtidig proces... denne her Alle skal med, som er lidt den paraply, vi arbejder under ude på skolerne.

L (Pause). Mm... (Længere pause). Altså, jeg tænker egentlig, at hvis man... det er et rigtig godt spørgsmål. Men jo mere læselyst, vi får skabt, jo bedre forudsætninger... altså, det tror jeg, man ville kunne se have en afsmittende effekt på deres læsefærdigheder, og på den måde kan man jo sige, at det kan jo være med til at understøtte målet om at Alle skal med.

GSF Mm.

L Og så kan man jo sige, der vil være forskellige... altså, vi har jo også ordblinde elever, som læser digitalt og som ofte oplever, at når de bliver kom-penseret, så ser vi faktisk også en øget læselyst. Så der er jo forskellige må-der. Vi ser også børn med ad hd, som har svært ved at fastholde koncentrationen, når de selv skal kode, men når de så læser digitalt, så kan de lige pludselig fastholde en koncentration. Så det er jo forskellige tilgange til læsning, tænker jeg også kan være med til at understøtte at alle skal med. Og så kan man sige, at den største almen del her i forhold til... altså har forudsætninger for at læse, oplever de en øget motivation, indre motivation, i kraft af nogle nye didaktiske veje i litteraturundervisningen, så tror jeg da også, at vi vil se et løft i deres læsefærdigheder. Så på den måde kan man jo godt sige, at det har afsmittende effekt. Og en, hvad skal man sige, ja, positiv effekt på at Alle skal med, ikk'?

GSF Mm. Ja. Ja.
Benedikte, vi er ved at være færdige faktisk nu med interviewet. Er der noget du sådan gerne vil sige eller tilføje, som jeg ikke har spurgt om... noget du gerne vil runde af med? Eller lige understrege. (Pause) Er der noget du tænker, det er vigtigt lige at få det med?

L (Pause). Nej, det tror jeg ikke. Jeg kan ikke lige komme i tanker om noget.

GSF Nej, jamen det er så fint. Det var bare, hvis du lige tænkte, at det var i hvert fald vigtigt, at få dét sagt.
Jamen, så er vi faktisk færdige med interviewet, og jeg vil gerne igen takke for din deltagelse. Og hvis du ønsker det, så vil jeg gerne sende mit afgangspjunkt til dig, når jeg bliver færdig.

L Dét må du meget gerne.

BILAG 4

Transskribering af semistruktureret interview med Informant 2, dansklærer på en folkeskole i Silkeborg kommune

GSF Gitte Storgaard Funch

D1 Dansklærer

GSF Ja, jeg vil sige tak, fordi du vil deltage i dette interview. Interviewets formål er at undersøge din erfaring med og synspunkt på arbejdet med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet på kommunens skoler. Jeg har udelukkende fokus på mellemtrinnet, altså litteraturundervisningen på mellemtrinnet og denne her nye viden, som det her interview vil jeg bruge til at kvalificere en fremtidig proces for danskfagets litteraturundervisning. Og hvem er jeg? Mit navn er Gitte, og jeg er jo din kollega. Jeg underviser i dansk på mellemtrinnet på en anden afdeling, og så er jeg studerende på det 6. modul, Afgangsprojekt, på den Pædagogiske Diplomuuddannelse ved UCSYD. Interviewet er semistruktureret. Det betyder, at der er plads til opfølgende spørgsmål undervejs, og du kan også komme med nogle opfølgende svar. Jeg forventer at interviewet vil vare ca. 30 minutter, og jeg optager lyden med min mobiltelefon, da jeg skal transskribere interviewet i mit Afgangsprojekt. Du vil blive anonymiseret.

Har du et spørgsmål, inden vi begynder?

D1 Nej

GSF Godt. Øh, kan du fortælle mig lidt om, hvordan du arbejder med læselyst i din danskundervisning?

D1 Øhm, jeg har arbejdet meget med højtlesning for at motivere børnene igennem det her med at høre gode historier og så selv få lysten til at læse de her gode historier. Og det har de elsket. Altså det her med at høre historier, har været

noget de virkelig har nydt og der var rigtig mange af dem, da de så godt kunne læse, der selv... altså også fik lyst til at læse meget forskelligt, og det her med at arbejde med forside og bagside som en del af en opstart, når man skulle vælge noget nyt litteratur, har vi brugt meget tid på også, og tale om det der med, hvad står der på forsiden, hvad står der bagsiden, sådan de ligesom kunne blive inspireret til, om det var den rigtige litteratur, de valgte. Så det synes jeg egentligt, at der har været sådan en god indgang til det. At de selv har hørt noget, men at man har haft denne her proces med at tale før-læsningen, inden man så har læst noget, og de så har hørt den. Det synes jeg, giver dem god inspiration.

GSF Så du tænker, at den måde, du har arbejdet med læselyst, har været, at du sådan har præsenteret bøgernes verden for dem, og du faktisk har givet dem... når I så har arbejdet i den samme bog, at du så har givet dem en forforståelse for det i skulle arbejde med...

D1 Ja, ja.

GSF ... det har været vigtigt for dig?

D1 Ja, og det der med, at de så også selv lærer, at man... at det er godt at have en forforståelse, inden man går i gang med en bog, fordi så har man en forventning om, hvad den handler om, så bliver den nemmere og mere overskuelig at læse for dem, og derfor kan de jo nemmere overkomme det, og hvis man kan overskue at læse en bog, fordi man lidt ved, hvad den handler om, så tror jeg også at læselysten øges. (Pause) Ja, så det har været vigtigt for mig at børnene har lært det der med, at det er en god ide at have noget forforståelse, inden de skal læse den. Fordi ellers så ser man tit, at børnene bare læser nogle sider, og så går de i stå, fordi de ikke rigtig lige bliver fanget af den, så det er vigtigt, at de har sådan en god indgangsvinkel, tænker jeg.

GSF Ja, godt. Så forforståelse er vigtig for læselysten?

D1 Ja, det synes jeg.

GSF Ja, ja, godt. Øhm... Hvor stort et fokus... vil du prøve at beskrive, hvor stort et fokus du har på elevernes læselyst i din undervisning?

D1 (Pause) Altså, det kommer jo sådan lidt an på, hvilke emner man sådan lige har kørt, men jeg har kørt rigtig meget billedbøger, og så har jeg kørt sådan nogle lidt større litteraturforløb, hvor vi bl.a. har læst Brune, og jeg har læst En som Hodder for dem også, hvor de har læst lidt og jeg har læst mere. Når man så har kørt de her forløb, hvor der har været fokus på litteratur, så synes jeg, at jeg har haft fokus på det i og med, at jeg introduceret dem til nogle bøger, fx da vi arbejdede med billedbøger, så arbejdede vi med en billedbog og undersøgte den, og det var sådan noget med, at man skulle tegne til en billedbog, men man skulle også skrive til noget, og så skulle man så selv ind og søge på billedbøger og finde en, man selv blev fanget af. Så det var det der med at blive lidt inspireret fra noget litteratur til at søge over i noget andet. Så på den måde synes jeg at jeg har fokus på det på den måde.

GSF Mm.

D1 Og så har jeg arbejdet med læsebånd, hvor vi... fordi biblioteket på skolen ikke er så stort... så har vi brugt e-reolengo, og det synes de har været mega fedt. Og jeg har også brugt lydbøger rigtig meget for at lade dem, altså, få denne her nemmere oplevelse... altså jeg kørte det her med at man skulle læse... vi har læsebånd mandag, tirsdag, onsdag og torsdag, og så om fredagen måtte man selv vælge, om man ville høre lydbog eller om man ville læse. Og der var nogle der altid gerne ville læse, men der elskede det her med lydbog, og nogle gange hvis de bare skulle sidde og lave nogle små opgaver... "Må vi godt lydbog imens?", fordi... og det synes jeg, når de sådan selv beder om at høre en lydbog, så kan det godt være, at de ikke selv læser, men det er alligevel litteraturoplevelsen, de får... så der synes jeg, at lydbøger kan helt vildt meget, og det kan man faktisk bruge også helt ned i de mindre klasser for de her børn, der måske er presset på læseudviklingen, at de alligevel kommer ind og får lyttet til bøgerne, fordi så får de denne her oplevelse af at få den gode historie. Jeg havde engang en elev, der sagde, at han ville gerne lære at læse tykke bøger, for han ville gerne få en film inde i hovedet. Så det der med, når børnene får en oplevelse af at det at læse en bog, er faktisk lidt som at se en film, så

tænker jeg, at så har man nået rimelig langt, for at se film vil de fleste børn gerne. Så jeg synes sådan, at jeg har et fokus på det på den måde, at jeg er sammen med børnene også og give dem lysten til det.

GSF Mm. Ja. Godt. Så du har arbejdet med læselyst på mange måder, kan jeg høre.

D1 Det kan man sige, ja, både ved at de selv skal læse, men også ved at de skal høre andre læse og sådan meget forskelligt litteratur, altså både sådan mere romaner, men også mange billedbøger, fordi det er sådan overskueligt for dem, og de også har billederne og kan lave de her billeder selv, og de kan bruge nogle billeder. Det er meget svært for nogle børn at danne billederne, og der kan det nogle gange være godt at de også læser billedbøger også med de større børn.

GSF Ja, ja. Mm. Kan du prøve at beskrive nogle situationer, du har oplevet, hvor det kan svært at vække læselysten hos eleverne, når I fx læser en bog sammen? Kan det være svært nogle gange at vække læselysten hos dem?

D1 Altså, der er nogle børn, som synes alt bare er kedeligt. Men det handler jo også nogle gange om at ramme altså noget litteratur, som passer til deres aldersgruppe, og som de sådan synes er spændende, og det her med, at det skal være noget nærværende og lidt sjovt, og det kan selvfølgelig være svært at ramme alle børn inden for én genre, men så er det jo, at man må skifte lidt mellem genre. Men det kan godt være svært nogle gange at fange nogle børn, synes jeg, og det kan både være, hvis det er nogle børn, der har svært ved at læse, fordi så bliver det en stor mundfuld, men det kan også være nogle, som faktisk synes, at det er i det for kedeligt, det de lige læser. Men jeg synes, at måden man kan fange dem, er jo det her med... vi arbejder med at man har nogle læselektier for, og så var det nogle der var på niveau, der læste sammen, fordi så har de oplevelse af, at det går hurtigt, og vi følges ad, og dem der så var lidt mere udfordrede, så læste jeg så sammen med dem, og de læste lidt mindre hver for sig, for at de på den måde ikke skulle køre hinanden trætte, for det kan man godt gøre, hvis fx man skal sidde og vente på nogen hele tiden, så tror jeg godt, at man selv kan miste lysten sådan lidt, hvis man gerne bare selv vil læse videre. Man ser jo også, at... det har jeg også et eksempel på... altså, så har

man givet en bog for, og I må læse til side 30, men så har børnene alligevel læst hele bogen færdig, og det er der jo nogle børn, der gør, og nogle børn, der læser kun til side 30, ikk'.

GSF Ja, ja.

D1 Så det er jo også meget forskelligt, hvor motiverede de er for at læse, men det kan godt være sådan en udfordring, men det synes jeg faktisk, det er meget det der med, at hvis de er på lidt forskelligt niveau i deres læseudvikling, så hvis man er mega god, så kan man godt blive frustreret, hvis man synes det er svært, kan man også blive frustreret den anden vej, så det gælder nok om at få hjulpet dem, der har svært ved det, men samtidig give nogle udfordringer...

GSF Mm. Mm.

D1 ... og så få lavet nogle sjove opgaver til, sådan at der er et mål med det. Altså, lav en eller anden sjov opgave, når du har lavet det, eller lav en løb med noget fra bogen eller man skal ud og finde det. Jeg har læst Gummi Tarzan engang, hvor jeg arbejdede med Ole Lund Kirkegaard, og så havde man lavet en masse poster efterfølgende med langspyt, og så syntes de, at det var spændende, for de vidste, at når vi var færdige, så skulle vi lave det her løb, så det her med, at de har en gevinst nogle gange kan også hjælpe lidt. Så det er sjovt.

GSF Ja, ja. Så det er både det her med, at du sikrer forforståelsen, inden I starter, men faktisk også...

D1 ... også noget efterbehandling...

GSF ... også noget efterbehandling er faktisk også vigtig i læselysten...

D1 Fordi når der står noget om langspyt, så hvad er det så det her langspyt. Det handler jo også om at børnene skal forstå ordene, og det har jeg gjort meget med billedbøgerne det her med at udvælge ord, vi så er gået i dybden med bagefter og skulle bruge i sætninger og sådan nogle ting, for at få ordene arbejdet sådan lidt mere ind, så man ikke bare har læselyst, men faktisk også

lærer nogle nye ord, som man tager med sig til den næste litteraturoplevelse, man så skal have.

GSF Ja, ja. Spændende. Har du sådan erfaring med, hvordan der bliver undervist i litteratur på din skole? Er der sådan den samme måde at gå til det på, tror du? Eller er der forskellige tænkninger i hvordan man bearbejder litteratur?

D1 Det er jeg faktisk en lille smule i tvivl om. Jeg ved, at på nogle årgange laver man fælles årsplaner, hvor man sådan bliver enige om, hvad er det for noget litteratur, vi bruger gennem året, men selv om man vælger den samme litteratur, er det jo ikke nødvendigvis, fordi man arbejder med den på den samme måde, så jeg tænker ikke, at der er en stringent metode, man gør det. Jeg ved, at det har vi tidligere haft, at man havde nogle ting, man skulle nå i forhold til dansk læsning på de forskellige årgange, men jeg ved faktisk ikke så meget om det bliver kørt på samme måde.

GSF Hvordan... det har vi også sådan været lidt inde på... hvordan tilrettelægger du typisk et undervisningsforløb i litteratur. Altså du nævner det her med forforståelsen, men det er også vigtigt for dig med efterbearbejdningen. Hvor meget fylder sådan de forskellige dele, altså forforståelse... altså før-arbejdet, under og efter. Hvor meget vil du sige, at du vægter hver del?

D1 Altså det kommer an på, om det er en lang roman, kan man sige, eller om det er en billedbog, hvis vi skulle læse Brune, for så tager læseprocessen jo noget tid, men en billedbog tager måske ikke nødvendigvis så lang tid at læse. Men forforståelse, det bruger vi i hvert fald minimum to lektioner på, vil jeg sige. For der er jo mange ting, man kan gå ind og arbejde med... altså man kan jo gå ind og gætte på fortællingen, og det synes børn ofte er helt vildt spændende. Man får billedet og overskriften, og så skal man faktisk gå ind og lave et skriv på Drev om, hvad tror man den handler om. Og det kan godt være rigtig udfordrende for nogle, for de kan kun sige, at hvis den hedder Peters pølsebiks, det handler om en, der hedder Peter, der spiser pølser... og så det der med at få børnene i gang med deres fantasi, så jeg bruger i hvert fald to lektioner, og så hvis det er en billedbog, så tager det nødvendigvis ikke så lang tid at læse, men så læser jeg den som regel flere gange, så man godt kan starte med den, og læse den

op, og så arbejder vi med noget den første gang, og så næste gang, så læser man den igen, og så arbejder man måske med personkarakteristik, og så gangen efter så læser man den igen, og så er det miljøkarakteristik, hvor det var en billedbog, så kører man hele både, at de lytter til bogen eller læser selv og arbejder med den og lytter eller læser og arbejder med den. Er det et litteraturforløb med en roman, så vil vi jo læse bogen og måske tage nogle bidder og så samtidig gøre det her med, at nu har vi læst det her med bedstefars giraf-øre... nu arbejder vi med giraf-øret, og så tager vi en bid mere, så det er sådan en løbende proces, men jeg vil sige, at for-fasen er den korteste ikk', og så de andre to de kommer sådan skiftevis på en eller anden måde.

GSF Ja, ja, okay. Så du sådan fletter dem lidt ind i hinanden?

D1 Ja, ja, det har jeg i hvert fald gjort før, for jeg synes, det kan være svært, hvis man bare skal læse en roman, og man bare læser og læser og læser i meget, for de kan jo ikke bare sidde og læse i 2 gange 45 minutter som tit dansklektioner er, men så hedder det læs et eller andet, og så ligger der en opgave, du skal lave bagefter, inden du så den næste dag læser videre. Også for at det skal give lidt mere et flow, så de ikke kører trætte i bare at læse, og så har måske alligevel glemt det der med giraf-øret, og så kan det være vigtigt at holde sig fast i nogle ting, og så har vi nogle gange afsluttet med at lave referater og give stjerner og sådan nogle ting, for at få dem... og det kan også være det der med at kaste med bolde. Det synes de jo stadig er rigtig sjovt og at man skal fortælle, og det her med at få dem til at lave det kronologisk og sådan nogle ting. Så de der lidt legende øvelser... jeg kan godt lide, at man arbejder på skift med, at man lytter og man arbejder, og de altid godt af at høre en historie flere gange... også selvom de er så store.

GSF Ja, ja. Så det du gør... hvad er det helt præcist, der gør, at de så får læselysten i de aktiviteter, du laver der? Kan du sætte spot på og sige, jamen, det er lige præcis de der aktiviteter... det tror jeg giver dem læselyst?

D1 Mm. Altså... (pause). Det kan jo være noget med, at altså... i hvert fald lysten til at man kan overskue det. At det ikke er så meget, ikk'? Og så læselysten i forhold til, hvis det er billedbøger, så kan jeg også godt læse dem højt, for det

der med at give dem deres egen motivation. Men hvordan jeg sådan specifikt, det er jo svært nogle gange, hvad man gør, for nogle gange, gør man jo bare nogle ting, uden at man sådan helt ved, hvad man gør. Jeg tror, at jeg prøver at lave det sådan positive og gode oplevelser for dem. Det er i hvert fald mit mål, og så vil der altid være nogle, der synes, det var bare kedeligt og åndssvagt, men prøve at få det til at være varieret, og sådan at de har lyst til at være en del af det. At man ikke har lyst til at melde sig ud. Og finde nogle bøger og nogle opgaver, som gør, at de får denne her lyst til selv at gå videre med, fx hvis man nu tager Brune, så er der faktisk en toer og en treer. Kunne man så have lyst til at læse videre i denne her serie og introducere dem til nogle andre serier. Altså når de er lidt yngre, så er det jo også noget med at introducere dem til Vitello-genren. Ja, altså det der med at lade dem møde forskellige genrer kan jo også være en motivation, så det er jo også noget med at arbejde med forskellige genrer, kan man sige.

GSF Ja, ja, ja...

D1 For jeg havde en som lige pludselig opdagede, at Harry Potter bare var det fedeste i hele verden, fordi jeg fortalte ham, at min søn havde læst Harry Potter, og så skulle han altså også det, og så begyndte de nærmest sådan at læse om kap, og så var Harry Potter bare lige pludselig det vigtigste for ham, så han blev fanget af det her fantasy-univers. Så han skulle hele tiden have hjælp til at finde fantasy-bøger, og nogle andre det skulle altid være det her med hunde, og så skal man nogle gange... altså kunne vi så... denne her historie handler jo om Lassie fx, der er jo også en hund med. Altså sådan få dem viklet ud, så det ikke kun er fakta-bøger. Der skal de så nogle gange have hjælp.

GSF Så du kvalificerer...

D1 Ja, jeg vinkler det lidt på en anden måde, og det kan være rigtig svært for nogle. Jeg har haft en dreng i 3. klasse, der konsekvent kun ville læse alt faglitteratur, men så var det faktisk at finde de gamle klassikere, sådan noget som En verdensomsejling under havet. Det synes han faktisk var spændende, for der kunne han kombinere lidt noget sådan stort og vildt.

- GSF** Hvordan ser du tegn på, at eleverne har lyst til at læse litteratur, I læser sammen? Hvordan kan du se på dem, at det er fedt at læse? At de har lyst til at læse det, I læser sammen?
- D1** Altså det kan jo se, hvis de gør det her med at læse bogen færdig, eller at de lige går hjem, og de så lige går hjem og går ind og finder den igen, og så når de at læse den igen. Det er det der med, at de læser Harry Potter, og de så får lyst til at læse mere og mere, eller de går hjem og viser... prøv lige at se her inde på nettet. Og så synes jeg, at de kommer ind på e-reolengo, hvor der er det her store univers, hvor man kan finde genrer, så kan man se, at de sidder der og kigger rundt. Nogle kan man også godt sige, at nu skal de også i gang med at læse, men de kan faktisk blive helt opslugt af, ej, hvor findes der bare meget litteratur, og det tror jeg, at man skal huske at give plads til. Altså, at de også skal finde det rigtige litteratur nogle gange i stedet for, at de går i gang med syv forskellige bøger, og så aldrig gør noget færdigt. Så se det der med, at de faktisk er nysgerrige på det, og gerne vil finde det rigtige, og faktisk også beder om hjælp. Det synes jeg også, at de faktisk viser, at de faktisk har en eller anden interesse i det. Og jeg synes også det her med, når de sådan nogle gange spørger, "må vi så godt gå ind og høre lydbogen", når vi er færdige. Det synes jeg også er virkelig... så har man godt nok sådan ramt et eller andet i noget, de godt kan lide.
- GSF** Og hvad tror du det er i din litteraturundervisning, når I nu fx læser et fælles værk sammen, hvad tror du det er du gør der, der gør, at de får lysten? Hvad er det sådan... er det dit forarbejde, der er vigtigt, eller er det de der efterbearbejdnings af bogen?
- D1** Jeg tror, det er lige så meget det der med efterbearbejdningen. At man laver noget i relation til bogen, så man ikke bare læser den for at læse den, men at man ska lige som læse den for at kunne lave noget andet. Altså at der er en sammenhæng mellem det man skal bagefter, og det man har læst.
- GSF** Altså at der er et formål med at læse?

D1 Ja, ja. De skal ligesom have en... det er derfor vi læser, for lige om lidt, så skal jeg svare på de er spørgsmål. Og det har jeg jo også gjort nogle gange, selv om det virker sådan lidt gammeldags måske, men nogle gange er det også bare at gå ind og finde svar på spørgsmål i det, du har læst i bogen. Selvom det kan virke sådan lidt oldnordisk, så kan de også se en mening med det, at nå ja, så er jeg også nødt til lige at få læst det her. Og det er sådan en tvunget læselyst, men det skulle jo så gerne give, at de så faktisk læst den lidt mere i dybden og fik denne her oplevelse af, at det var faktisk en god bog. Og det er der jo nogle, der gør, og så er der jo nogle, der ikke gør.

GSF Ja, ja. Og hvordan... hvis jeg nu kommer med et udsagn, der hedder, at der skal være et større fokus på at inddrage elevernes læselyst, når du underviser i litteratur. Altså hvordan forholder du dig til det, at der skal være et større fokus? Tænder du, at det er vigtigt for dig og ser du det som vigtigt, at der kommer et større fokus på deres læselyst?

D1 Det tænker jeg faktisk er vigtigt, fordi man ser jo tit på mellemtrinnet... altså i indskoling kan man godt holde fast i læsekort og sådan nogle ting, men når de kommer på mellemtrinnet, er det jo svært at fastholde dem, og der kan man jo sige, at der er det jo lystlæsning, for de fleste har jo knækket læsekoden og kan det her, men man skal ramme denne her lystlæsning og det er virkelig svært, fordi selvom man går på mellemtrinnet, skal man faktisk også læse hjemme hver dag, og det tror jeg... det gør de da ikke alle sammen, vil jeg sige, så det er helt klart noget, man kan få mere fokus på, og det vil jeg helt klart også gøre, for når man sådan sidder og taler om det, så bliver man også meget reflekterende omkring, hvad er det egentlig jeg gør, og kunne jeg gøre noget mere, kunne jeg gøre noget anderledes, og kunne jeg gøre sådan noget mere, for man gør tit bare noget, og så virker det. Man kunne godt blive lidt mere specifik på, hvad man egentlig gør, og det kunne være meget interessant. Og lave nogle sådan fælles ting, vi gør, for det ville også hjælpe eleverne, når de alligevel skal samles. At man har haft en eller anden ensrettet måde at gå frem på fx i forhold til sådan noget som læselyst, så det kunne være sådan et samlet projekt.

- GSF** Ja, det var også det, jeg nævnte i indledningen, at man kvalificerer processen, så man ved, hvilke principper man kan benytte sig af.
- D1** Ja, ja, det kunne give rigtig god mening. At når de har denne her læsning på plads, hvordan fastholder vi dem så i det... at det er mega vigtigt. Nu har jeg jo haft de små på mellemtrinnet, men hvordan er det at fastholde højere oppe. Det tænker jeg er endnu mere udfordrende.
- GSF** Ja, ja. (Pause). Det leder mig frem til det næste spørgsmål, som hedder hvilken vejledning kunne du have brug for, hvis fokus for dig skal være elevernes læselyst i din litteraturundervisning? Hvad kunne du have brug for af mig som danskvejleder? Hvad kunne være en god vejledning?
- D1** En god vejledning det kunne være det der med, hvad er det lige for nogle bøger, der er gode lige nu? Det kan faktisk godt være sådan lidt svært. Er der noget mega god litteratur, som lige rammer de her børn og denne her aldersgruppe lige nu. Det kunne være en mega god idé. Også hvis man bruger nogle af de her online undervisningsportaler, så er det tit den samme fremgangsmåde, der er i litteraturarbejde, men der er det det der med at få nogle nye fif og idéer til, hvordan er det vi arbejder med litteraturen på en sådan mere spændende måde, der fastholder de her børn i at tænke "yes, det her med læsning, det er bare fedt". Jeg tror også en måde, jeg gør det på, det er jo også den usynlige med, at jeg bare selv elsker at læse...
- GSF** Ja, ja...
- D1** Den tror jeg bare er helt vildt vigtigt, at børnene oplever, at jeg synes, det er fedt at læse, og jeg gider at læse for dem, fordi, "okay, det kan faktisk godt være meget fedt". Det tror jeg også hjælper meget. Men jeg tror, at det der med, at man får nogle input til, hvad er god litteratur, og det kunne jo sagtens være noget, man gjorde på alle afdelingerne, at man skulle... at her læst vi altid noget fantasy, og det kunne være de og de og de bøger, så det ikke er de samme i en fastlåst struktur, men så man havde sådan en mere ensartet, og så det her med forskellige måder at arbejde med litteraturen på.

- GSF** Ja, ja. Så ny inspiration til, hvordan man kan gribe det an?
- D1** Ja, hvordan kan man gribe det an, så det bliver fedt og spændende, så børnene får lyst til at læse mere.
- GSF** Ja, og måske også hvordan du gør det i dag i dag, og hvordan du kan bruge det ind i de nye sådan didaktiske strømme...
- D1** Ja, hvordan kombinerer man det. Altså det man gør nu med noget nyt og spændende.
- GSF** Ja, ja. Jamen, altså så er vi ved at være ved slutningen af interviewet. Er der noget, du ikke har fået sagt, eller er der noget, du vil uddybe?
- D1** Nej, nej... Ikke andet end at læselyst det er ikke kun, når man selv læser, men også når man får læst. Det skaber også læselyst.
- GSF** Jeg vil gerne igen takke for din deltagelse. Hvis du ønsker det, vil jeg sende mit Afgangprojekt til dig, når undersøgelsen er færdig.

Bilag 5

Åben kodning af semistruktureret interview med Informant 1, læsekonsulent ved Silkeborg kommune

Farvekoder:

Blå: Implicit fokus på læselyst ift. egen jobfunktion

Lilla: Eksplicit fokus på læselyst ift. egen jobfunktion

Rød: Erfaring med læselyst ift. dansklærere på mellemtrinnet

Grøn: Erfaring med nuværende anvendt litteraturpædagogik

Orange: Afsæt til en fremtidig proces

GSF Gitte Storgaard Funch

L Læsekonsulent

GSF Ja, tak fordi du vil deltage i dette interview. Øhh, interviewets formål er at undersøge din erfaring med... øh... og synspunkt på arbejdet med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet på kommunens skoler. Øhm, og jeg har udelukkende fokus på mellemtrinnet altså litteraturundervisningen på mellemtrinnet... øhm... og denne her nye viden, som det her interview gerne skulle give mig... øhh... vil jeg bruge til at kvalificere en fremtidig proces for danskfagets litteraturundervisning.

Og hvem er jeg? Mit navn er Gitte Storgaard Funch, og jeg er lærer og jeg er ansat på en folkeskole i kommunen. Jeg underviser i dansk på mellemtrinnet, og så er jeg studerende på det 6. modul, Afgangsprøje, på den Pædagogiske Diplomuuddannelse ved UCSYD.

Og jeg har foretaget et øh, eller jeg har lavet sådan en interviewguide, som er semistruktureret. Det betyder, at der sådan er plads til opfølgende spørgsmål undervejs, og du kan også komme med nogle opfølgende svar. Jeg forventer at interviewet vil vare ca. 30 minutter, og jeg optager lyden med min mobiltelefon, da jeg skal transskribere interviewet i mit... øh... Afgangsprøje. Du vil blive anonymiseret, så man ikke ved, at det er dig jeg har interviewet. Har du et spørgsmål, inden vi starter?

L Nej.

GSF Godt, mit første spørgsmål er sådan et indledende spørgsmål. Jeg kunne godt tænke mig at høre sådan lidt om, hvad for nogle arbejdsområder, du har som læsekonsulent. Øhm, hvilke arbejdsopgaver har du sådan typisk? Overordnet.

L Altså mine arbejdsopgaver, de spænder ret vidt. Øhm, for det første så kan man sige, at så er jeg sparringskonsulent for kommunens læsevejledere. Det vil sige, at jeg har i hvert fald sådan dagligt to-tre henvendelser fra læsevejledere rundt på skolerne, hvor de kan være i tvivl om deres praksis,

og så retter de henvendelse til mig, og så skal jeg jo hjælpe dem med at finde et svar på deres spørgsmål. Ud over det så har vi selvfølgelig også møder ude på skolerne, øhm, det kan være k-møder, vi sidder med til, når der er bekymring omkring en elev, men det kan også være læse k-møder... altså når... ved elever som er skriftsproglige vanskeligheder, og hvor skolen har forsøgt med tiltag men stadig ikke synes, at de rammer plet, så kan der være indkaldt til et læse k-møde i forhold til hvordan hvilken indsats, der måske kunne være bedst for eleven.

GSF Ja... ja.

L Så arbejder jeg også sådan på et strategisk plan med politisk betjening og med udvalgsmål fx er der lige nu et udvalgsmål, et politisk vedtaget udvalgsmål, øhm, som hedder Vi løfter børns sprog og læsning 0-16.

GSF Okay.

L Og, øh, det arbejder vi også med. Der skal vi levere tekst, vi skal sidde med i grupper, som arbejder ind på det her udvalgsmål. Ja, være med til at sætte retning. Ud over det, så kan man sige, så har vi også her i det forholdsvis nyopstartede videntcenter, der skal vi også være med til at sætte retning. Det vil sige at der skal udarbejdes både handleplaner, men også hjemmeside til centeret. Det har også fyldt ret meget her på det seneste. Og så leder vi jo netværk også for læsevejledere og jeg har også netværket for skolebibliotekarer. Så det tror jeg er mine primære opgaver, så kan der selvfølgelig opstå sådan noget ad hoc...

GSF Mm...

L ... løbende. Men det er de primære opgaver.

GSF Ja, okay. Øhm... Hvis jeg nu sådan skulle spørge dig til, øhm, fylder arbejdet med læselyst noget, er det en del af dine arbejdsopgaver, kommer du ind på det i de punkter, du nu nævner, som er dine arbejdsområder. Er der nogle af dem der har decideret fokus på læselyst, eller hvor du sådan kan tænke læselyst ind i det, i det arbejde?

L Ja, altså, det kan godt være, at det ikke sådan er direkte *læselyst*, der er min primære opgave, men synes egentlig, at *læselyst* sådan, hvis man kan sige *ligger implicit i alle mine opgaver*

GSF Ja, okay...

L For man kan sige at *elever i skriftsproglige vanskeligheder, hvordan får vi givet dem forudsætninger for overhovedet og have færdighederne til at kunne*

forhåbentlig opnå læselyst på et tidspunkt? Så det er sådan implicit ligger det i rigtig mange opgaver, men det er da klart noget som der også er noget politisk bevågenhed omkring, fordi man kan se på de seneste læsevaneundersøgelser i Danmark at elevernes læselyst har været dalende...

GSF Ja

L Øhm, så det er da sådan en opmærksomhed, vi også har og også arbejder med, altså sådan direkte på nogle områder. Altså jeg vil sige, at der hvor jeg sådan har været, hvor det sådan har sat præg på mit arbejde, det har fx været på et netværksmøde, hvor vi sådan tænkte, det er faktisk ret vigtig viden, hvordan vi kan arbejde med elevernes læselyst, og der har vi også benyttet denne her undersøgende tilgang til litteraturundervisningen, hvor vi har haft et oplæg ved Ayoe Quist Henkel, tror jeg hun hedder, som netop har formidlet hvad det vil sige at arbejde, at have en undersøgende tilgang til litteraturarbejdet

GSF Mm...

L Og det var så til læsevejlederne og på den måde kan man sige, at så håber vi jo, at det kan have afsmittende effekt på lærerne ude på skolerne, at de kan formidle den viden videre. Men ud over det så har vi faktisk også formidlet denne her tilgang på de sidste to års læsekonference, som vi har på 1. og 2. årgang. Der har jeg haft denne her 50 greb, litteraturdidaktisk greb, med rundt, fordi det netop, altså det her med, altså det er jo læselysten, der også, altså når den indre motivation til læselyst, som også har en effekt på elevernes udvikling af læsefærdigheder. Så derfor synes jeg, at det er rigtig vigtigt. Og også at få formidlet det her, at vi har i mange år haft en meget teknisk opfattelse af læsning, og det er ikke fordi jeg tænker, at vi bare skal helt væk fra den, den kan noget, men den kan på ingen måde stå alene og slet ikke når det kommer til læselyst i hvert fald. Så jeg tænker, at vi er nødt til at have en god kombination af de to tilgange... tænker jeg faktisk.

GSF Ja. Ja.

L Ja, fordi som sagt, der er jo også, altså der er jo også, jeg tænker, altså grunden til at vi ikke kan lægge det tekniske helt væk, det er, det her med, at man ved at en god læsefærdighed, altså et flow i læsningen, automatiseringen af læsningen også skaber læselyst. Det går jo begge veje.

GSF Ja. Ja. Helt sikkert. Ja. Spændende. Meget spændende. Nu nævner du det her med, at I har haft et oplæg for læsevejledere Af Ayoe Quist Henkel omkring den undersøgende tilgang, og har det sådan været med henblik på, øhm, sådan et ønske, som du nævner om at de sådan går

tilbage på skolerne og får det sådan ja implementeret, bredt ud på skolerne denne her underøgende tilgang til litteraturundervisningen, som det jo var, det handlede om, Ayoes oplæg.

L Mm.

GSF Ved du, har du noget erfaring med, ved du, om det er begyndt at leve ud på skolerne, eller, og altså hvordan...

L Altså kun det, altså nej, det kan jeg faktisk ikke, det ved jeg faktisk ikke, men den, jeg har alligevel en hypotese om at der et eller andet sted er opbakning til den undersøgende tilgang, og det er fordi, der er blevet snakket meget, meget positivt blandt læsevejlederne, og de personer jeg løber ind i omkring, "nu har jeg også købt den bog, og den er bare så god, og nej, hvor er det spændende." Altså så jeg synes, at den feedback jeg får ude fra skolerne er ekstrem positiv.

GSF Okay. Ja.

L Og derfor har jeg sådan lidt. Rom blev ikke bygget på én dag. Men der er i hvert fald sat måske en bølge i gang, som er begyndt at rulle lige så stille, men som jeg ikke tror, at vi har set den fulde effekt af endnu.

GSF Okay. Ja. Spændende. Øhm...

L Og så kan man også sige, at det nok heller ikke gjort med det, vel, altså der skal nok også mere til, og det er noget, jeg sidder også lige og tænker lige nu, hvor meget jeg har skrevet det ind, altså hvor meget, vi egentlig har det her fokus, det kunne jeg egentlig godt tænke mig lige at gå ind og genlæse den tekst til hjemmesiden, fordi...

GSF Mm...

L Der er vi jo også med til at sætte retning. Den ligger ikke ude endnu, så jeg kan stadig nå at kigge på den. Altså hvor meget jeg egentlig har fået skrevet det ind. Jeg ved, at jeg har fået skrevet noget ind, men jeg kan ikke lige huske sådan helt vægningen på det, så det kunne være interessant lige at gå tilbage.

GSF Ja, fordi du, du nævner det her med at I sådan har forskellige veje ind til danskundervisningen til at kunne påvirke den. Og øh, du nævner det her med denne her kommunale forpligtning, var det det du kaldte det, eller indsats?

L Udvalgsålet...

- GSF** Udvalgsålet, det var sådan den hed. Ja. Som hedder Vi løfter børns sprog og læsning 0-16 år, sagde du ikke også...
- L** Mm...
- GSF** Altså har I tænkt læselyst ind der, som en del af...?
- L** Lige nu... (pause)
- GSF** Eller handler den mere om noget andet?
- L** Jamen, der vil den jo helt klart, der vil den også, jeg tænker ikke at læselyst ligesom kan tages ud, den vil ligge implicit, og spørgsmål er så hvor meget vi, der bliver eksplicit omkring det, det tænker jeg såmænd nok at der vil blive noget. Lige nu, der er vi på strateginiveau, og der er det noget mere overordnet, og her i foråret skal vi i gang med handleplanerne, der bliver det mere konkret, hvad man så skal gøre, og der tænker jeg sådan set nok, at der vil være noget omkring, at du vil kunne læse lidt om det, når vi når dertil. Men ja, og igen så er det jo også det her med læselyst, altså hvad for en størrelsesorden er det. Lige i forhold til vores interview så kunne jeg ikke lade være med at lytte nogle podcast om det i går, og hvor de også siger, og det er jo rigtigt, den måde vi måler elevernes læselyst på det er sådan, det er kvantitativt. Hvor meget og hvor længe. Nej, hvor længe... og...jo...
- GSF** Ja, hvor meget har du læst, og hvor lang tid. Og hvor svært et lixtal måske også og så videre.
- L** Og hvor man i den amerikanske forskning har en el anden tilgang til det, og det synes jeg faktisk var ret interessant, det her med at kigge på motivationen for at læse frem for egentlig på, hvor meget og hvor længe. Altså ja. Og det, fordi der var noget, som Ayoe egentlig også var optaget af, det er også det her med, altså hvordan definerer vi læsning? Så altså også alt ud fra hvordan vi definerer læsning, så vil vi også se forskellige resultater på elevernes læselyst. Det er bare interessant det her med... ja, altså om vi... (pause)... om vi er så udfordrede som vi tror, vi er.
- GSF** Ja. Ja.
(Pause.)
- L** Men det er da i hvert fald noget vi skal holde gang i og være opmærksom omkring og arbejde med any way.
- GSF** Ja. Som et ben ind i det hele, alle de andre ben, som selvfølgelig også er ind i børns sprog og læsning, men læselyst er også en del af det.

L Ja.

GSF Og netop denne her tanke med, at man kan gøre det på en anden måde. Man kan tænke det *ikke-kvantitativt* som du også siger, men måske mere kvalitativt. Og så det her med, at du selvfølgelig også siger, at ja, rom blev ikke bygget på en dag, det tager tid, men så dryp, og små sådan nogle tiltag kan være med til at skubbe det, ja, det er sådan det du tænker?

L Ja. Ja.

GSF Ja? Ja, fordi altså det næste spørgsmål, jeg sådan har, det er egentlig sådan, hvad du sådan tror at, øh, og nu ved jeg godt, at du ikke har sådan direkte kontakt med dansklærerne, men du har kontakt til læsevejlederne, og ved du om det for dem fylder noget at have fokus på læselyst? Ved du om, om, tror du de i deres dagligdag implementerer den del ind i danskfaget... også?

L Ja, altså det er mit indtryk, at de er opmærksomme på det, men spørgsmålet er, om de, altså, om de egentlig er sådan meget bevidste om, hvilke greb, der er ind i det arbejde, fordi det er også noget af det jeg selv lige stod med, som jeg også selv havde brug for at grave lidt frem i går i forhold til det her interview, hvilke greb har vi faktisk, når vi snakker læselyst, hvad kan vi egentlig som menigmand ude på gulvet gøre for at styrke, og det er jo sådan, altså, undskyld mig, men det er sådan lidt basalt, altså sådan viden, men det er alligevel nogle vigtige ting lige at være opmærksomme på. Det handler faktisk om adgang til litteratur, oplever eleverne at der er adgang til relevant litteratur for dem? Der er jo forskel på, om det er tæt på dem, eller om de skal gå over i en hel anden fløj for at kunne tilgå litteratur. Så der er sådan noget helt basalt, altså er det tæt på, og er det relevant, og har vi fagprofessionelle, som har viden om og som kan kvalificere valget af litteratur ud fra de emner, som eleverne interesserer sig for? Har vi miljøer, der tiltaler til, altså der stimulerer til afslapning og læsning?

GSF Ja. Ja.

L Altså, at det er noget så basalt som det vi faktisk... og har vi dialogen, får de mulighed for at sætte deres tanker og refleksioner og det som litteraturen gør ved dem, får det sat i spil efterfølgende. Hvordan gør vi det didaktisk. Altså det er faktisk sådan nogle greb... at der er noget fællesskab omkring læsningen, vi skal ind og arbejde med, for at skabe en læselyst, men der kan jeg da godt være i tvivl om, om den viden... altså den er jo nok et eller andet sted, men sommetider er det godt lige at få den frisket op og sagt at det er faktisk de her fire ting, der er ret afgørende for... elevernes læselyst.

GSF Ja. Ja. Altså, at man har sådan et katalog at tage fra og sige at nu er det deres selvstændige læsning, så er det godt at have fokus på det, og nu er det

sådan fælleslæsning af et værk vi læser sammen, og hvilken tilgang, altså hvilke greb kan jeg tage ind i det?

L Ja. Og hvordan kan jeg egentlig sørge for at eleverne også har en vis form for medbestemmelse? (Pause).

GSF Ja. Ja. Men klart noget, der godt kunne komme mere fokus på, hvordan man sådan let kan implementere det der med, at man står på gulvet, som du siger.

L Ja. Ja.

GSF Ja. Ja. Hvordan forholder du dig egentlig, hvordan forholder dig selv til det her udsagn, der hedder, at der skal være større fokus på at inddrage elevernes læselyst som et element, når dansklæreren står her og skal undervise? Altså er det... mmm, altså du har jo selvfølgelig sagt noget om det allerede, men er det sådan... er det relevant, at der kommer større fokus på det? Vil du tænke det? Og dermed selvfølgelig sagt at læselyst er jo bare én del af danskfaget, der er jo mange andre dele, men hvis vi lige sådan taler læsning, er der jo også mange grene ind i læsningen, men hvis sådan tænker deres lyst til at læse, er det vigtigt... øh, mener du at det er vigtigt, at der sådan bliver sat mere fokus på det element i undervisningen?

L Altså, jeg håber, at der er fokus på det, vil jeg sige, hvis ikke der er, så vil jeg håbe, at der bliver, fordi som sagt, det er drivkraften og det er det der skaber gode læsere, så hvis ikke vi har læselyst, eller læsningen kan man sige, så vil også se et fald i elevernes læsefærdigheder, simpelthen. Og som læsekonsulent, der er det ikke i min interesse i hvert fald. Der skal jeg helst sørge for at vi har nogle rigtig gode lever med nogle rigtig gode forudsætninger, så derfor, så vil jeg da håbe, altså at man har en didaktisk opmærksomhed omkring elevernes læselyst – enten på den ene eller på den anden måde.

Men det jeg jo desværre også somme tider også ser, og nok også er vidende om, at man langt hen af vejen også nærmest beder eleven om at læse 20 minutter hver dag, altså sådan lidt tvangslæsning, som måske ikke er særlig fordrende for elevernes læselyst, men omvendt så kan jeg også godt se, at det nogle gange kan være nødvendigt i forhold til at fastholde en læsning, og sætte en retning for den træning, men... den må gå hånd i hånd med de gode veje, tænker jeg.

GSF Ja. (Pause).

Så, tænker du i din funktion som læsekonsulent, øhm... tænker du, at du sådan... hvis vi sådan skal se på denne her fremtidige proces. Hvordan kan vi sådan komme videre her fra. Altså tænker du, at du på en eller måde kan... i sådan dine veje ind til folkeskolerne i kommunen... kan du på en eller anden måde tænke... hvordan kan du sådan være med til at sætte spot på

læselysten, hvis du tænker, det er relevant på et tidspunkt. Hvordan kan din vej være ind i det?

L Altså, mine veje er meget igennem netværk, at jeg pusher, både skolebibliotekarerne, fordi de jo også har et PLC-netværk ofte ude på skolerne. Og så pusher jeg ind i læsevejledernetværket, så pusher jeg i min berøring med ledelse og strategier, øhm... og hjemmesider... så sådan der hvor vi kan være med til at sætte retning, der drypper vi os.

GSF Ja. Det er et godt udtryk.

L Ja, og så kan man sige, altså der er jo heldigvis, gudskelov tak og lov for det, metodefrihed. Vi ville dø, hvis der ikke var en form for metodefrihed ude på gulvet, så jeg tror egentlig, at det der med at få skabt opmærksomheden og få bredt viden ud omkring, hvad det gør, at det også har effekt på elevernes læsefærdigheder – og egentlig forudsætninger for at klare sig resten af livet, for det er jo også det, det har, hvis man kan få skabt en læselyst.

GSF Ja. Ja. Lige præcis, for læselysten bidrager jo både til deres færdigheder, men faktisk også til deres dannelse...

L Lige præcis.

GSF For det er jo ikke, altså, det er denne her, om undervisningen er sådan målstyret eller om det er formålsstyret. Så det er jo både, selvfølgelig, et mål om at udvikle læsefærdigheder, men så sandelig også formålet med læsning, hvad er det egentlig? Jamen, det er jo også at danne eleverne, ikk'?

L Jo. Jo.

GSF Ayoe har det her udtryk med, at de skal langt ud i verden – i bøgernes verden, ikk'... i den verden de bliver præsenteret for, og så langt ind i sig selv, altså dybt ind i sig selv bagefter, så det er jo også en form for dannelsesproces. Ja. Ja.

Og så vil jeg høre, om du sådan også kan tænke den ind i denne her kommunale overskrift, vi har, Alle skal med... om læselyst også kunne tænkes ind der i den paraply. Læselyst kombineret med denne her undersøgende tilgang. Om den kan give nogle deltagelsesmuligheder for eleverne, hvis man har mere fokus på en undersøgende tilgang til undervisningen. Om det kunne være en del af en fremtidig proces... denne her Alle skal med, som er lidt den paraply, vi arbejder under ude på skolerne.

L (Pause). Mm... (Længere pause). Altså, jeg tænker egentlig, at hvis man... det er et rigtig godt spørgsmål. Men jo mere læselyst, vi får skabt, jo bedre forudsætninger... altså, det tror jeg, man ville kunne se have en afsmittende

effekt på deres læsefærdigheder, og på den måde kan man jo sige, at det kan jo være med til at understøtte målet om at Alle skal med.

GSF Mm.

L Og så kan man jo sige, der vil være forskellige... altså, vi har jo også ordblinde elever, som læser digitalt og som ofte oplever, at når de bliver kompenseret, så ser vi faktisk også en øget læselyst. Så der er jo forskellige måder. Vi ser også børn med ad hd, som har svært ved at fastholde koncentrationen, når de selv skal kode, men når de så læser digitalt, så kan de lige pludselig fastholde en koncentration. Så det er jo forskellige tilgange til læsning, tænker jeg også kan være med til at understøtte at alle skal med. Og så kan man sige, at den største almen del her i forhold til... altså har forudsætninger for at læse, oplever de en øget motivation, indre motivation, i kraft af nogle nye didaktiske veje i litteraturundervisningen, så tror jeg da også, at vi vil se et løft i deres læsefærdigheder. Så på den måde kan man jo godt sige, at det har afsmittende effekt. Og en, hvad skal man sige, ja, positiv effekt på at Alle skal med, ikk'?

GSF Mm. Ja. Ja.

Benedikte, vi er ved at være færdige faktisk nu med interviewet. Er der noget du sådan gerne vil sige eller tilføje, som jeg ikke har spurgt om... noget du gerne vil runde af med? Eller lige understrege. (Pause) Er der noget du tænker, det er vigtigt lige at få det med?

L (Pause). Nej, det tror jeg ikke. Jeg kan ikke lige komme i tanker om noget.

GSF Nej, jamen det er så fint. Det var bare, hvis du lige tænkte, at det var i hvert fald vigtigt, at få dét sagt.

Jamen, så er vi faktisk færdige med interviewet, og jeg vil gerne igen takke for din deltagelse. Og hvis du ønsker det, så vil jeg gerne sende mit afgangprojekt til dig, når jeg bliver færdig.

L Dét må du meget gerne.

BILAG 6

Åben kodning af semistruktureret interview med Informant 2, dansklærer på en folkeskole i Silkeborg kommune

Farvekoder:

Blå: Implicit fokus på læselyst ift. egen jobfunktion

Lilla: Eksplicit fokus på læselyst ift. egen jobfunktion

Rød: Erfaring med læselyst ift. dansklærere på mellemtrinnet

Grøn: Erfaring med nuværende anvendt litteraturpædagogik

Orange: Afsæt til en fremtidig proces

GSF Gitte Storgaard Funch

D1 Dansklærer

GSF	<p>Ja, jeg vil sige tak, fordi du vil deltage i dette interview. Interviewets formål er at undersøge din erfaring med og synspunkt på arbejdet med læselyst i litteraturundervisningen på mellemtrinnet på kommunens skoler. Jeg har udelukkende fokus på mellemtrinnet, altså litteraturundervisningen på mellemtrinnet og denne her nye viden, som det her interview vil jeg bruge til at kvalificere en fremtidig proces for danskfagets litteraturundervisning.</p> <p>Og hvem er jeg? Mit navn er Gitte, og jeg er jo din kollega. Jeg underviser i dansk på mellemtrinnet på en anden afdeling, og så er jeg studerende på det 6. modul, Afgangprojekt, på den Pædagogiske Diplomuuddannelse ved UCSYD. Interviewet er semistruktureret. Det betyder, at der er plads til opfølgende spørgsmål undervejs, og du kan også komme med nogle opfølgende svar. Jeg forventer at interviewet vil vare ca. 30 minutter, og jeg optager lyden med min mobiltelefon, da jeg skal transskribere interviewet i mit Afgangprojekt. Du vil blive anonymiseret.</p> <p>Har du et spørgsmål, inden vi begynder?</p>
D1	Nej
GSF	Godt. Øh, kan du fortælle mig lidt om, hvordan du arbejder med læselyst i din danskundervisning?

D1	<p>Øhm, jeg har arbejdet meget med højtlesning for at motivere børnene igennem det her med at høre gode historier og så selv få lysten til at læse de her gode historier. Og det har de elsket. Altså det her med at høre historier, har været noget de virkelig har nydt og der var rigtig mange af dem, da de så godt kunne læse, der selv... altså også fik lyst til at læse meget forskelligt, og det her med at arbejde med forside og bagside som en del af en opstart, når man skulle vælge noget nyt litteratur, har vi brugt meget tid på også, og tale om det der med, hvad står der på forsiden, hvad står der bagsiden, sådan de ligesom kunne blive inspireret til, om det var den rigtige litteratur, de valgte. Så det synes jeg egentligt, at der har været sådan en god indgang til det. At de selv har hørt noget, men at man har haft denne her proces med at tale før-læsningen, inden man så har læst noget, og de så har hørt den. Det synes jeg, giver dem god inspiration.</p>
GSF	<p>Så du tænker, at den måde, du har arbejdet med læselyst, har været, at du sådan har præsenteret bøgernes verden for dem, og du faktisk har givet dem... når I så har arbejdet i den samme bog, at du så har givet dem en forforståelse for det i skulle arbejde med...</p>
D1	<p>Ja, ja.</p>
GSF	<p>... det har været vigtigt for dig?</p>
D1	<p>Ja, og det der med, at de så også selv lærer, at man... at det er godt at have en forforståelse, inden man går i gang med en bog, fordi så har man en forventning om, hvad den handler om, så bliver den nemmere og mere overskuelig at læse for dem, og derfor kan de jo nemmere overkomme det, og hvis man kan overskue at læse en bog, fordi man lidt ved, hvad den handler om, så tror jeg også at læselysten øges. (Pause) Ja, så det har været vigtigt for mig at børnene har lært det der med, at det er en god ide at have noget forforståelse, inden de skal læse den. Fordi ellers så ser man tit, at børnene bare læser nogle sider, og så går de i stå, fordi de ikke rigtig lige bliver fanget af den, så det er vigtigt, at de har sådan en god indgangsvinkel, tænker jeg.</p>
GSF	<p>Ja, godt. Så forforståelse er vigtig for læselysten?</p>

D1	Ja, det synes jeg.
GSF	Ja, ja, godt. Øhm... Hvor stort et fokus... vil du prøve at beskrive, hvor stort et fokus du har på elevernes læselyst i din undervisning?
D1	(Pause) Altså, det kommer jo sådan lidt an på, hvilke emner man sådan lige har kørt, men jeg har kørt rigtig meget billedbøger, og så har jeg kørt sådan nogle lidt større litteraturforløb, hvor vi bl.a. har læst Brune, og jeg har læst En som Hodder for dem også, hvor de har læst lidt og jeg har læst mere. Når man så har kørt de her forløb, hvor der har været fokus på litteratur, så synes jeg, at jeg har haft fokus på det i og med, at jeg har introduceret dem til nogle genrer , fx da vi arbejdede med billedbøger, så arbejdede vi med en billedbog og undersøgte den, og det var sådan noget med, at man skulle tegne til en billedbog, men man skulle også skrive til noget, og så skulle man så selv ind og søge på billedbøger og finde en, man selv blev fanget af. Så det var det der med at blive lidt inspireret fra noget litteratur til at søge over i noget andet. Så på den måde synes jeg at jeg har fokus på det på den måde.
GSF	Mm.
D1	Og så har jeg arbejdet med læsebånd, hvor vi... fordi biblioteket på skolen ikke er så stort... så har vi brugt e-reolengo, og det synes de har været mega fedt. Og jeg har også brugt lydbøger rigtig meget for at lade dem, altså, få denne her nemmere oplevelse ... altså jeg kørte det her med at man skulle læse... vi har læsebånd mandag, tirsdag, onsdag og torsdag, og så om fredagen måtte man selv vælge, om man ville høre lydbog eller om man ville læse. Og der var nogle der altid gerne ville læse, men der elskede det her med lydbog, og nogle gange hvis de bare skulle sidde og lave nogle små opgaver... "Må vi godt lydbog imens?", fordi... og det synes jeg, når de sådan selv beder om at høre en lydbog, så kan det godt være, at de ikke selv læser, men det er alligevel litteraturoplevelsen, de får... så der synes jeg, at lydbøger kan helt vildt meget , og det kan man faktisk bruge også helt ned i de mindre klasser for de her børn, der måske er presset på læseudviklingen, at de alligevel kommer ind og får lyttet til bøgerne, fordi så får de denne her oplevelse af at få den gode historie .

	<p>Jeg havde engang en elev, der sagde, at han ville gerne lære at læse tykke bøger, for han ville gerne få en film inde i hovedet. Så det der med, når børnene får en oplevelse af at det at læse en bog, er faktisk lidt som at se en film, så tænker jeg, at så har man nået rimelig langt, for at se film vil de fleste børn gerne. Så jeg synes sådan, at jeg har et fokus på det på den måde, at jeg er sammen med børnene også og give dem lysten til det.</p>
GSF	<p>Mm. Ja. Godt. Så du har arbejdet med læselyst på mange måder, kan jeg høre.</p>
D1	<p>Det kan man sige, ja, både ved at de selv skal læse, men også ved at de skal høre andre læse og sådan meget forskelligt litteratur, altså både sådan mere romaner, men også mange billedbøger, fordi det er sådan overskueligt for dem, og de også har billederne og kan lave de her billeder selv, og de kan bruge nogle billeder. Det er meget svært for nogle børn at danne billederne, og der kan det nogle gange være godt at de også læser billedbøger også med de større børn.</p>
GSF	<p>Ja, ja. Mm. Kan du prøve at beskrive nogle situationer, du har oplevet, hvor det kan svært at vække læselysten hos eleverne, når I fx læser en bog sammen? Kan det være svært nogle gange at vække læselysten hos dem?</p>
D1	<p>Altså, der er nogle børn, som synes alt bare er kedeligt. Men det handler jo også nogle gange om at ramme altså noget litteratur, som passer til deres aldersgruppe, og som de sådan synes er spændende, og det her med, at det skal være noget nærværende og lidt sjovt, og det kan selvfølgelig være svært at ramme alle børn inden for én genre, men så er det jo, at man må skifte lidt mellem genre. Men det kan godt være svært nogle gange at fange nogle børn, synes jeg, og det kan både være, hvis det er nogle børn, der har svært ved at læse, fordi så bliver det en stor mundfuld, men det kan også være nogle, som faktisk synes, at det er i det for kedeligt, det de lige læser. Men jeg synes, at måden man kan fange dem, er jo det her med... vi arbejder med at man har nogle læselektier for, og så var det nogle der var på niveau, der læste sammen, fordi så har de oplevelse af, at det går hurtigt, og vi følges ad, og dem der så var lidt mere udfordrede, så læste jeg så sammen med dem, og de læste lidt mindre hver for sig, for at de på den måde ikke skulle køre hinanden trætte, for det kan</p>

	man godt gøre, hvis fx man skal sidde og vente på nogen hele tiden, så tror jeg godt, at man selv kan miste lysten sådan lidt, hvis man gerne bare selv vil læse videre. Man ser jo også, at... det har jeg også et eksempel på... altså, så har man givet en bog for, og I må læse til side 30, men så har børnene alligevel læst hele bogen færdig, og det er der jo nogle børn, der gør, og nogle børn, de læser kun til side 30, ikk'.
GSF	Ja, ja.
D1	Så det er jo også meget forskelligt, hvor motiverede de er for at læse, men det kan godt være sådan en udfordring, men det synes jeg faktisk, det er meget det der med, at hvis de er på lidt forskelligt niveau i deres læseudvikling, så hvis man er mega god, så kan man godt blive frustreret, hvis man synes det er svært, kan man også blive frustreret den anden vej, så det gælder nok om at få hjulpet dem, der har svært ved det, men samtidig give nogle udfordringer...
GSF	Mm. Mm.
D1	... og så få lavet nogle sjove opgaver til, sådan at der er et mål med det. Altså, lav en eller anden sjov opgave, når du har lavet det, eller lav en løb med noget fra bogen eller man skal ud og finde det. Jeg har læst Gummi Tarzan engang, hvor jeg arbejdede med Ole Lund Kirkegaard, og så havde man lavet en masse poster efterfølgende med langspyt , og så syntes de, at det var spændende, for de vidste, at når vi var færdige, så skulle vi lave det her løb, så det her med, at de har en gevinst nogle gange kan også hjælpe lidt. Så det er sjovt.
GSF	Ja, ja. Så det er både det her med, at du sikrer forforståelsen, inden I starter, men faktisk også...
D1	... også noget efterbehandling...
GSF	... også noget efterbehandling er faktisk også vigtig i læselysten...
D1	Fordi når der står noget om langspyt, så hvad er det så det her langspyt. Det handler jo også om at børnene skal forstå ordene, og det har jeg gjort meget

	<p>med billedbøgerne det her med at udvælge ord, vi så er gået i dybden med bagefter og skulle bruge i sætninger og sådan nogle ting, for at få ordene arbejdet sådan lidt mere ind, så man ikke bare har læselyst, men faktisk også lærer nogle nye ord, som man tager med sig til den næste litteraturoplevelse, man så skal have.</p>
GSF	<p>Ja, ja. Spændende. Har du sådan erfaring med, hvordan der bliver undervist i litteratur på din skole? Er der sådan den samme måde at gå til det på, tror du? Eller er der forskellige tænkninger i hvordan man bearbejder litteratur?</p>
D1	<p>Det er jeg faktisk en lille smule i tvivl om. Jeg ved, at på nogle årgange laver man fælles årsplaner, hvor man sådan bliver enige om, hvad er det for noget litteratur, vi bruger gennem året, men selv om man vælger den samme litteratur, er det jo ikke nødvendigvis, fordi man arbejder med den på den samme måde, så jeg tænker ikke, at der er en stringent metode, man gør det. Jeg ved, at det har vi tidligere haft, at man havde nogle ting, man skulle nå i forhold til dansk læsning på de forskellige årgange, men jeg ved faktisk ikke så meget om det bliver kørt på samme måde.</p>
GSF	<p>Hvordan... det har vi også sådan været lidt inde på... hvordan tilrettelægger du typisk et undervisningsforløb i litteratur. Altså du nævner det her med forforståelsen, men det er også vigtigt for dig med efterbearbejdningen. Hvor meget fylder sådan de forskellige dele, altså forforståelse... altså før-arbejdet, under og efter. Hvor meget vil du sige, at du vægter hver del?</p>
D1	<p>Altså det kommer an på, om det er en lang roman, kan man sige, eller om det er en billedbog, hvis vi skulle læse Brune, for så tager læseprocessen jo noget tid, men en billedbog tager måske ikke nødvendigvis så lang tid at læse. Men forforståelse, det bruger vi i hvert fald minimum to lektioner på, vil jeg sige. For der er jo mange ting, man kan gå ind og arbejde med... altså man kan jo gå ind og gætte på fortællingen, og det synes børn ofte er helt vildt spændende. Man får billedet og overskriften, og så skal man faktisk gå ind og lav et skriv på Drev om, hvad tror man den handler om. Og det kan godt være rigtig udfordrende for nogle, for de kan kun sige, at hvis den hedder Peters pølsebiks, det handler om en, der hedder Peter, der spiser pølser... og så det der med at få børnene i</p>

	<p>gang med deres fantasi, så jeg bruger i hvert fald to lektioner, og så hvis det er en billedbog, så tager det nødvendigvis ikke så lang tid at læse, men så læser jeg den som regel flere gange, så man godt kan starte med den, og læse den op, og så arbejder vi med noget den første gang, og så næste gang, så læser man den igen, og så arbejder man måske med personkarakteristik, og så gangen efter så læser man den igen, og så er det miljøkarakteristik, hvor det var en billedbog, så kører man hele både, at de lytter til bogen eller læser selv og arbejder med den og lytter eller læser og arbejder med den. Er det et litteraturforløb med en roman, så vil vi jo læse bogen og måske tage nogle bidder og så samtidig gøre det her med, at nu har vi læst det her med bedstefars giraf-øre... nu arbejder vi med giraf-øret, og så tager vi en bid mere, så det er sådan en løbende proces, men jeg vil sige, at for-fasen er den korteste ikk', og så de andre to de kommer sådan skiftevis på en eller anden måde.</p>
GSF	<p>Ja, ja, okay. Så du sådan fletter dem lidt ind i hinanden?</p>
D1	<p>Ja, ja, det har jeg i hvert fald gjort før, for jeg synes, det kan være svært, hvis man bare skal læse en roman, og man bare læser og læser og læser i meget, for de kan jo ikke bare sidde og læse i 2 gange 45 minutter som tit dansklektioner er, men så hedder det læs et eller andet, og så ligger der en opgave, du skal lave bagefter, inden du så den næste dag læser videre. Også for at det skal give lidt mere et flow, så de ikke kører trætte i bare at læse, og så har måske alligevel glemt det der med giraf-øret, og så kan det være vigtigt at holde sig fast i nogle ting, og så har vi nogle gange afsluttet med at lave referater og give stjerner og sådan nogle ting, for at få dem... og det kan også være det der med at kaste med bolde. Det synes de jo stadig er rigtig sjovt og at man skal fortælle, og det her med at få dem til at lave det kronologisk og sådan nogle ting. Så de der lidt legende øvelser... jeg kan godt lide, at man arbejder på skift med, at man lytter og man arbejder, og de altid godt af at høre en historie flere gange... også selvom de er så store.</p>
GSF	<p>Ja, ja. Så det du gør... hvad er det helt præcist, der gør, at de så får læselysten i de aktiviteter, du laver der? Kan du sætte spot på og sige, jamen, det er lige præcis de der aktiviteter... det tror jeg giver dem læselyst?</p>

D1	<p>Mm. Altså... (pause). Det kan jo være noget med, at altså... i hvert fald lysten til at man kan overskue det. At det ikke er så meget, ikk'? Og så læselysten i forhold til, hvis det er billedbøger, så kan jeg også godt læse dem højt, for det der med at give dem deres egen motivation. Men hvordan jeg sådan specifikt... det er jo svært nogle gange, hvad man gør, for nogle gange, gør man jo bare nogle ting, uden at man sådan helt ved, hvad man gør. Jeg tror, at jeg prøver at lave det sådan positive og gode oplevelser for dem. Det er i hvert fald mit mål, og så vil der altid være nogle, der synes, det var bare kedeligt og åndssvagt, men prøve at få det til at være varieret, og sådan at de har lyst til at være en del af det. At man ikke har lyst til at melde sig ud. Og finde nogle bøger og nogle opgaver, som gør, at de får denne her lyst til selv at gå videre med, fx hvis man nu tager Brune, så er der faktisk en toer og en treer. Kunne man så have lyst til at læse videre i denne her serie og introducere dem til nogle andre serier. Altså når de er lidt yngre, så er det jo også noget med at introducere dem til Vitello-genren. Ja, altså det der med at lade dem møde forskellige genrer kan jo også være en motivation, så det er jo også noget med at arbejde med forskellige genrer, kan man sige.</p>
GSF	<p>Ja, ja, ja...</p>
D1	<p>For jeg havde en som lige pludselig opdagede, at Harry Potter bare var det fedeste i hele verden, fordi jeg fortalte ham, at min søn havde læst Harry Potter, og så skulle han altså også det, og så begyndte de nærmest sådan at læse om kap, og så var Harry Potter bare lige pludselig det vigtigste for ham, så han blev fanget af det her fantasy-univers. Så han skulle hele tiden have hjælp til at finde fantasy-bøger, og nogle andre det skulle altid være det her med hunde, og så skal man nogle gange... altså kunne vi så... denne her historie handler jo om Lassie fx, der er jo også en hund med. Altså sådan få dem viklet ud, så det ikke kun er fakta-bøger. Der skal de så nogle gange have hjælp.</p>
GSF	<p>Så du kvalificerer...</p>
D1	<p>Ja, jeg vinkler det lidt på en anden måde, og det kan være rigtig svært for nogle. Jeg har haft en dreng i 3. klasse, der konsekvent kun ville læse alt faglitteratur, men så var det faktisk at finde de gamle klassikere, sådan noget som En</p>

	<p>verdensomsejling under havet. Det synes han faktisk var spændende, for der kunne han kombinere lidt noget sådan stort og vildt.</p>
GSF	<p>Hvordan ser du tegn på, at eleverne har lyst til at læse litteratur, I læser sammen? Hvordan kan du se på dem, at det er fedt at læse? At de har lyst til at læse det, I læser sammen?</p>
D1	<p>Altså det kan jo se, hvis de gør det her med at læse bogen færdig, eller at de lige går hjem, og de så lige går hjem og går ind og finder den igen, og så når de at læse den igen. Det er det der med, at de læser Harry Potter, og de så får lyst til at læse mere og mere, eller de går hjem og viser... prøv lige at se her inde på nettet. Og så synes jeg, at de kommer ind på e-reolengo, hvor der er det her store univers, hvor man kan finde genrer, så kan man se, at de sidder der og kigger rundt. Nogle kan man også godt sige, at nu skal de også i gang med at læse, men de kan faktisk blive helt opslugt af, ej, hvor findes der bare meget litteratur, og det tror jeg, at ma skal huske at give plads til. Altså, at de også skal finde det rigtige litteratur nogle gange i stedet for, at de går i gang med syv forskellige bøger, og så aldrig gør noget færdigt. Så se det der med, at de faktisk er nysgerrige på det, og gerne vil finde det rigtige, og faktisk også beder om hjælp. Det synes jeg også, at de faktisk viser, at de faktisk har en eller anden interesse i det. Og jeg synes også det her med, når de sådan nogle gange spørger, "må vi så godt gå ind og høre lydbogen", når vi er færdige. Det synes jeg også er virkelig... så har man godt nok sådan ramt et eller andet i noget, de godt kan lide.</p>
GSF	<p>Og hvad tror du det er i din litteraturundervisning, når I nu fx læser et fælles værk sammen, hvad tror du det er du gør der, der gør, at de får lysten? Hvad er det sådan... er det dit forarbejde, der er vigtigt, eller er det de der efterbearbejdnings af bogen?</p>
D1	<p>Jeg tror, det er lige så meget det der med efterbearbejdningen. At man laver noget i relation til bogen, så man ikke bare læser den for at læse den, men at man ska lige som læse den for at kunne lave noget andet. Altså at der er en sammenhæng mellem det man skal bagefter, og det man har læst.</p>

GSF	Altså at der er et formål med at læse?
D1	<p>Ja, ja. De skal ligesom have en... det er derfor vi læser, for lige om lidt, så skal jeg svare på de er spørgsmål. Og det har jeg jo også gjort nogle gange, selv om det virker sådan lidt gammeldags måske, men nogle gange er det også bare at gå ind og finde svar på spørgsmål i det, du har læst i bogen. Selvom det kan virke sådan lidt oldnordisk, så kan de også se en mening med det, at nå ja, så er jeg også nødt til lige at få læst det her. Og det er sådan en tvunget læselyst, men det skulle jo så gerne give, at de så faktisk læst den lidt mere i dybden og fik denne her oplevelse af, at det var faktisk en god bog. Og det er der jo nogle, der gør, og så er der jo nogle, der ikke gør.</p>
GSF	<p>Ja, ja. Og hvordan... hvis jeg nu kommer med et udsagn, der hedder, at der skal være et større fokus på at inddrage elevernes læselyst, når du underviser i litteratur. Altså hvordan forholder du dig til det, at der skal være et større fokus? Tænker du, at det er vigtigt for dig og ser du det som vigtigt, at der kommer et større fokus på deres læselyst?</p>
D1	<p>Det tænker jeg faktisk er vigtigt, fordi man ser jo tit på mellemtrinnet... altså i indskoling kan man godt holde fast i læsekort og sådan nogle ting, men når de kommer på mellemtrinnet, er det jo svært at fastholde dem, og der kan man jo sige, at der er det jo lystlæsning, for de fleste har jo knækket læsekoden og kan det her, men man skal ramme denne her lystlæsning og det er virkelig svært, fordi selvom man går på mellemtrinnet, skal man faktisk også læse hjemme hver dag, og det tror jeg... det gør de da ikke alle sammen, vil jeg sige, så det er helt klart noget, man kan få mere fokus på, og det vil jeg helt klart også gøre, for når man sådan sidder og taler om det, så bliver man også meget reflekterende omkring, hvad er det egentlig jeg gør, og kunne jeg gøre noget mere, kunne jeg gøre noget anderledes, og kunne jeg gøre sådan noget mere, for man gør tit bare noget, og så virker det. Man kunne godt blive lidt mere specifik på, hvad man egentlig gør, og det kunne være meget interessant. Og lave nogle sådan fælles ting, vi gør, for det ville også hjælpe eleverne, når de alligevel skal samles. At man har haft en eller anden ensrettet måde at gå frem på fx i forhold til sådan noget som læselyst, så det kunne være sådan et samlet projekt.</p>

GSF	Ja, det var også det, jeg nævnte i indledningen, at man kvalificerer processen, så man ved, hvilke principper man kan benytte sig af.
D1	Ja, ja, det kunne give rigtig god mening. At når de har denne her læsning på plads, hvordan fastholder vi dem så i det... at det er mega vigtigt. Nu har jeg jo haft de små på mellemtrinnet, men hvordan er det at fastholde højere oppe. Det tænker jeg er endnu mere udfordrende.
GSF	Ja, ja. (Pause). Det leder mig frem til det næste spørgsmål, som hedder hvilken vejledning kunne du have brug for, hvis fokus for dig skal være elevernes læselyst i din litteraturundervisning? Hvad kunne du have brug for af mig som danskvejleder? Hvad kunne være en god vejledning?
D1	En god vejledning det kunne være det der med, hvad er det lige for nogle bøger, der er gode lige nu? Det kan faktisk godt være sådan lidt svært. Er der noget mega god litteratur, som lige rammer de her børn og denne her aldersgruppe lige nu. Det kunne være en mega god idé. Også hvis man bruger nogle af de her online undervisningsportaler, så er det tit den samme fremgangsmåde, der er i litteraturarbejde, men der er det det der med at få nogle nye fif og idéer til, hvordan er det vi arbejder med litteraturen på en sådan mere spændende måde, der fastholder de her børn i at tænke "yes, det her med læsning, det er bare fedt". Jeg tror også en måde, jeg gør det på, det er jo også den usynlige med, at jeg bare selv elsker at læse...
GSF	Ja, ja...
D1	Den tror jeg bare er helt vildt vigtigt, at børnene oplever, at jeg synes, det er fedt at læse, og jeg gider at læse for dem, fordi, "okay, det kan faktisk godt være meget fedt". Det tror jeg også hjælper meget. Men jeg tror, at det der med, at man får nogle input til, hvad er god litteratur, og det kunne jo sagtens være noget, man gjorde på alle afdelingerne, at man skulle... at her læst vi altid noget fantasy, og det kunne være de og de og de bøger, så det ikke er de samme i en fastlåst struktur, men så man havde sådan en mere ensartet, og så det her med forskellige måder at arbejde med litteraturen på.

GSF	Ja, ja. Så ny inspiration til, hvordan man kan gribe det an?
D1	Ja, hvordan kan man gribe det an, så det bliver fedt og spændende, så børnene får lyst til at læse mere.
GSF	Ja, og måske også hvordan du gør det i dag i dag, og hvordan du kan bruge det ind i de nye sådan didaktiske strømme...
D1	Ja, hvordan kombinerer man det. Altså det man gør nu med noget nyt og spændende.
GSF	Ja, ja. Jamen, altså så er vi ved at være ved slutningen af interviewet. Er der noget, du ikke har fået sagt, eller er der noget, du vil uddybe?
D1	Nej, nej... Ikke andet end at læselyst det er ikke kun, når man selv læser, men også når man får læst. Det skaber også læselyst.
GSF	Jeg vil gerne igen takke for din deltagelse. Hvis du ønsker det, vil jeg sende mit Afgangprojekt til dig, når undersøgelsen er færdig.

BILAG 7

Oversigt over faser i litteraturpædagogikkerne

PROCESORIENTERET LITTERATURPÆDAGOGIK

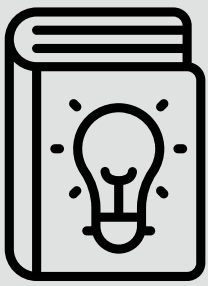
1. Førlæsning (hvilke forventninger har jeg til testen?)
2. Gennemlæsning (hvilke kendetegn lægger jeg umiddelbart mærke til?)
3. Genlæsning (hvordan er kompositionen og hvilke tomme pladser er der?)
4. Fokuslæsning (hvordan er udvalgte scener iscenesat, stemning og handling?)
5. Fortolkning (hvordan hænger svarene sammen?)

KIDM

1. Forforståelse (før du læser teksten)
2. Oplevelse (oplevel tekstens verden)
3. Opdagelse (gå på opdagelse i teksten)
4. Afprøvning (prøv jeres tolkning af)
5. Uddybning (grav dybere i teksten)
6. Fortolkning (sammenfat jeres fortolkning)
7. Perspektivering (vurdér og perspektiver)

GRIB LITTERATUREN

1. Stemthed (vores forforståelse)
2. Tekståbnere (vores første indtryk af teksten)
3. Tekstfordybere (vores undersøgelse af teksten)
4. Teksttænkere (vores tanker om teksten og vores eget liv)
5. Verdensvendthed (vores egne aftryk i verden)

5 GREB TIL UNDERSØGENDE LITTERATURUNDERVISNING

FORFORSTÅELSE TIL TEKSTEN

1

Motivationen for teksten skal skabes, før den læses. Eleverne skal føres ind i tekstens univers og stemmes for tekstens indhold og tema.

FORSTÅELSE AF TEKSTEN

2

Ved hjælp af den første oplevelse og fornemmelse af teksten, er eleverne nu klar til at åbne døren til teksten og gå på opdagelse. Teksten læses enten som helhed eller i bidder uden at tolke.

FORTOLKNING AF TEKSTEN

3

Dyk ned i teksten og læs tekstnært for at finde ud af, hvad teksten drejer sig om. Skab dialog om teksten på en stilladseret baggrund.

BEVIDSTHED OM TEKSTEN

4

Eleverne reflekterer over teksten og sætter den i spil i forhold til eget liv.

ERFARING AF TEKSTEN

5

Teksten remedieres til en anden form. Eleverne sætter her deres eget præg på teksten.

I det første greb skal motivationen for teksten skabes, før den læses. Eleverne skal føres ind i tekstens univers, og man kan udtrykke det på den måde, at de stemmes for tekstens indhold og tema.

- Find en egnet lokation og læs lidt højt fra bogen. Det kunne være skolens kælder, sportsplads eller et sted i området. Læser I Vitello, kan I gå i skolekøkkenet. Måske skal I have spaghetti med riveost?
- Arranger en leg. Læser I Selfie Simon kunne det være Byen sover, hvor det handler om at gætte, hvem der har prikket.
- Vælg centrale ord ud fra teksten og lad eleverne illustrere ordene. Læser I Brødrene Løvehjerte kunne det være kirsebærtræ.
- Læs forsiden. Det kunne være i programmet Thinglink på Skoletube. Her kan eleverne beskrive, hvad de finder ved at lave tags på forsidebilledet.

Det første greb arbejder udelukkende med elevernes umiddelbare åbne og undersøgende tilgang til teksten. Tyng ikke med tekstens tema, genre og historisk viden om forfatteren, da det kan styre elevernes møde med teksten.

I det andet greb skal teksten undersøges. Ved hjælp af den første oplevelse og fornemmelse af teksten, er eleverne nu klar til at åbne døren til teksten og gå på opdagelse. I grebet arbejdes der stadig med elevernes forforståelse, men her er det ved at undersøge teksten. Teksten læses enten som helhed, hvis det er en billedbog eller i bidder, hvis det er en roman. Eleverne beskriver deres umiddelbare indtryk af den verden, teksten præsenterer.

- Lad eleverne skrive noter om, enten undervejs eller ved endt læsning, hvad de fornemmede i teksten. Hvordan så der ud? Hvordan var stemningen? Beskriv/ tegn udvalgte personer.
- Brug God Læselyst aktivitetskort. Lad eleverne enten sidde i små grupper, eller lad dem gå rundt blandt hinanden med aktivitetskortene.
- Brug Smiley kortet. Print og klip en glad og en sur smiley ud. Lad eleverne skrive på små Post-Its det, som de godt kan lide ved teksten under den glade smiley, og det de ikke kan lide under den sure smiley. Vent med de sidste to smileys.

I det første møde med teksten skal læsningen ske uden en lærerstyret tolkning. Giv den første gennemlæsning tid, og giv plads til at eleverne kan træde ind i tekstens verden og selv opleve personer, handling og begivenheder i det nye univers.

I det tredje greb dykker eleverne ned i teksten og læser tekstnært for at finde ud af, hvad teksten drejer sig om. Ud fra arbejdet i det andet greb kender eleverne nu tekstens verden, og de er klædt på til at analysere tekstens komposition, genretræk, miljø, personskildringer og sprog. At undersøge vil sige at finde ud af, om noget holder stik. I dette greb skal teksten analyseres nøje og systematisk for afprøve deres forståelse af, hvad der er på spil. Skab dialog om teksten.

- Lav en handlingsbro
- Lav indre- og ydre-personkarakteristik. Det kan laves som en plakat både på papir og online. Brug fx programmet Easelly på Skoletube.
- Find centrale ord/ sætninger fra teksten og uddyb dem. Læser I Selfie Simon kan det sættes op på fx et YouTube-logo.
- Tøm et billede for ord. Vælg et centralt billede fra teksten og lad eleverne arbejde med tekstens billedside.
- Lav Post-Its til de sidste to smileys. Det undrer mig og Det lægger jeg mærke til/ Det minder teksten mig om.

Læreren skal kende sin tekst godt, da denne er vejviser i analysen. Hold fortolkningsmulighederne åbne og lad eleverne diskutere dem.

I det fjerde greb står eleverne med det ene ben i teksten og det andet ben uden for teksten. Eleverne reflekterer over teksten og sætter den i spil i forhold til deres eget liv.

- Lav foldebøger fx med et særligt tema fra bogen. Læser i Selfie Simon, kan I bruge YouTube-logoet som forside.
- Opret en fysisk eller online brevkasse og lad eleverne stille spørgsmål a la Mads og Monopolet. Vælg nogle til at være panelet, der skal diskutere spørgsmålene.
- Lav en anmeldelse af bogen på almindelig vis på papir
- Lav en anmeldelse af bogen i form af en Book Bento eller som en videoanmeldelse i programmet WeVideo på Skoletube.
- Lad eleverne tegne en situation fra deres eget liv, som passer til tekstens tema, fx venskab, uvenskab, sorg, glæde osv.

Her er det vigtigt, at eleverne holder sig til tekstens tema og sætter dette i forhold til eget liv. Her er der meddigtning, og ikke fradigtning.

I det femte greb er eleverne trådt helt ud af teksten. Eleverne bruger her deres erfaring fra de foregående greb og sætter deres eget præg på teksten ved at den remedieres i form af en omskabning. Det afhænger af kvaliteten i tekstens tema, om dette greb skal anvendes.

Her kan I bruge nogle af elevernes Post-Its fra det tredje greb. Minder teksten om en anden tekst? Kan teksten tema bruges i en anden sammenhæng end sin egen? Her er der fokus på elevernes verdensvendthed. Er teksten egnet til det, kan den vise en vinkel på et tema, som eleverne kan genkende, fx sorg, ensomhed, kærlighed, venskab osv.

- Lav fx en anden slutning
- Digt videre på handlingen
- Lav et teaterstykke af udvalgte scener
- Har I læst Selfie Simon kan eleverne udtrykke deres erfaring af teksten ved at udtrykke, hvad de selv ville have gjort, og hvad de har lært af teksten.

